

KVVY

Hämeen haja-apu 4 -hankkeen jätevesineuvonta

Loppuraportti 2016

Lauri Sillantie 2016

Tekijä	KVVY ry, Lauri Sillantie
Otsikko	Hämeen haja-apu 4 –hankkeen jätevesineuvonta
Hankeaika	12.5.-15.11.2016
Hankealue	Kanta-Hämeen kunnat
Rahoitus	Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Tiivistelmä

Hämeen haja-apu 4 –hanke oli Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry:n (KVVY) toteuttama haja-asutusalueen jätevesineuvonnan hanke. Hanke oli jatkoa Hämeessä vuodesta 2013 alkaen tehdyille neuvontatyölle. Hanketta rahoitti Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus Ympäristöministeriön haja-asutuksen jätevesineuvontamäärärahoista. Hankeaika oli 12.5.–15.11.2016. Hankealueena oli koko Kanta-Häme. Neuvontatyötä tehtiin sekä yleisneuvontana että kiinteistökohtaisena neuvontana.

Jätevesilainsäädännön muuttuvasta tilanteesta johtuen neuvonnan painopistettä siirrettiin edellisvuosia enemmän yleisneuvontaan. Yleisneuvontapisteitä järjestettiin kesätahtumien ja torien yhteydessä. Lisäksi mm. kyläyhdistyksille ja järvien suojeluyhdistyksille tarjottiin mahdollisuutta pyytää neuvoja pitämään esitys tai neuvontapiste.

Neuvontapisteitä pidettiin kesän aikana yhteensä 14 kpl, joihin osallistui 195 kiinteistönomistajaa. Yleisneuvontatahtumissa tavoitettiin sekä varta vasten neuvojaa tapaamaan tulleita kiinteistönomistajia että muuten esimerkiksi kesätahtumaan tulleita ohikulkijoita. Keskustelu vaihteli järjestelmiin liittyvistä kysymyksistä lainsäädännön tuleviin muutoksiin. Neuvontapisteillä käyneet kiinteistönomistajat pitivät puolueettoman ja ajantasaisen neuvonnan saatavuutta hyvänä palveluna.

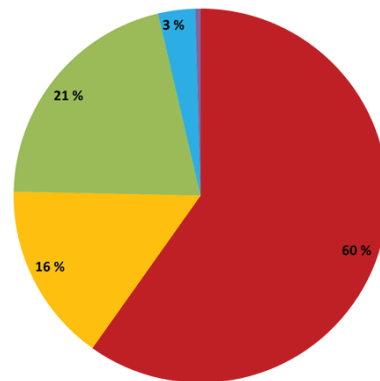
Kiinteistökohtaista neuvontaa tehtiin kuntien tarpeiden mukaisesti Hämeenlinnassa ja Lopella. Neuvonta suunnattiin pääosin kuntien osoittamille erityisen herkille alueille. Neuvontakäyntiä tarjottiin kirjeitse 425 kiinteistölle, joista 234 kiinteistöä otti neuvontakäynnin vastaan. Lisäksi puhe- ja limitse neuvottiin 116 asukasta.

Kiinteistökohtaisesti neuvotuista kiinteistöistä 219 oli vakituisesti asuttuja, 6 ympärivuotisessa käytössä olevia loma-asuntoja ja 9 muita kohteita. Tässä raportissa tarkastellaan pääasiassa vakituisesti asuttuja kiinteistöjä, koska muiden kiinteistöjen määrä oli vähäinen.

Vakituisilla asunnoilla vessavedet käsiteltiin yleisimmin pelkästään saostussäiliöissä tai imeyttämällä maahan. Jätevesineuvontakäynneillä todettiin, että 60 prosenttia vakituisten asuntojen 219 arvioidusta jätevesijärjestelmästä vaatii saneerausta. 16 prosenttia kiinteistöistä selviää pienillä järjestelmän parannustoimilla ja 21 prosentilla järjestelmä on jo nykyisellään kunnossa. Vähäisen vedenkäytön piiriin kuuluu 3 prosenttia kaikista arvioiduista järjestelmistä.

Neuvontakäynneillä keskusteltiin sekä tulevasta lakimuutoksesta että jätevesijärjestelmistä. Neuvontakäynnit osoittautuivat tarpeelliseksi myös järjestelmän jo uusineilla kiinteistöillä, sillä järjestelmän seuranta ja hoitotoimet oli melko usein laiminlyöty. Asukkaat antoivat positiivista palautetta neuvonnan maksuttomuudesta ja puolueettomuudesta.

Yli puolet neuvotuista vakituisesti asuttujen kiinteistöjen jätevesijärjestelmistä oli yli 25 vuotta vanhoja. Neuvontakäynneillä olikin nähtävissä, että elinkaarensa loppupäässä oleviin järjestelmiin tarvitaan välittömiä saneeraustoimia. Asukkaat kaipaivat kiireesti selkeää viestiä, mikä on jatkossa haja-asutusalueella vaadittava jätevedenkäsittelyn taso, ja millä menetelmillä siihen päästään. Käynneillä oli myös havaittavissa, että mikäli määräaika saneerausten tekemiselle lainsäädännöstä poistetaan, lykkääntyy todennäköisesti monen remontinkin. Ilman selkeitä ohjeita on myös vaarana, että asukkaat saneeraavat järjestelmän nykyistä vastaavaksi eivätkä tee puhdistustehoa parantavia muutostoimia.

SISÄLTÖ

1.	JOHDANTO	1
2.	HANKEORGANISAATIO	2
3.	HANKKEEN TIEDOTUS JA YLEISNEUVONTA	2
3.1	Tiedotustoimet.....	2
3.2	Puhelin- ja sähköpostineuvonta.....	4
3.3	Neuvontapisteet tapahtumissa.....	4
4.	KIINTEISTÖKOHTAINEN NEUVONTA.....	6
4.1	Toimintamalli	6
4.2	Perustietoa neuvontakäynneistä	7
4.3	Kiinteistöjen vesihuoltojärjestelmät	8
4.4	Lietteiden tyhjennys.....	11
4.5	Jätevesijärjestelmien uusimistarve ja remointisuunnitelmat	12
4.5.1.	Neuvojen arvio jätevesijärjestelmien uusimistarpeesta	12
4.5.2.	Neuvojen jätevesijärjestelmien kunnostussuositukset kiinteistöille.....	14
4.5.3.	Arvio jätevesiremonttien toteutusajasta.....	15
5.	KOKEMUKSET	16

LIITTEET:

Liite 1. Yhteenveto hankkeen tiedotustoimista ja yleisötilaisuuksista

Liite 2. Kiinteistölle lähetettävä tiedotekirje

Liite 3. Kiinteistöllä täytettävä tietojenkeruulomake

Liite 4. Kiinteistölle jätettävä arvio neuvontakäynnistä

Liite 5. Lakimuutoksen esite

Liite 6. Kartta neuvontakäyntien jakautumisesta kunnittain

Liite 7. Kiinteistölle jätettävän arvio arviointikriteerit

Liite 8. Neuvojen arvio erillisviemäröityjen kiinteistöjen jätevesijärjestelmien saneeraustarpeesta

Liite 9. Yhteenveto kiinteistöjen nykyisistä jätevesijärjestelmistä SYKE:n luokittelun mukaisesti

1. JOHDANTO

Haja-asutusalueen jätevesienkäsittelyä säädellään talousjätevesiasetuksella (209/2011). Asetuksen vaatimukset astuivat voimaan jo vuonna 2004, jonka jälkeen säädöksiä on useaan otteeseen muutettu. Vuosina 2015–2016 asetuksesta käytiin paljon, lähinnä poliittista, keskustelua. Tämän johdosta asetuksen lieventämistä alettiin valmistella ja keväällä 2016 lausuntokierroksella ollut esitys ympäristönsuojelulain muuttamisesta esitti merkittäviä lievennyksiä jätevesien käsittelyyn. Esitetyt lievennykset koskivat lähinnä jätevesiremonttien määräaikoja. Lainsäädännön meneillä olevista muutoksista johtuen vuoden 2016 tilanne koettiin epäselvänä ja yleisneuvonnan tarve edellisvuotta suurempana. Neuvonta-avustuksen päätös tuli myös tavanomaista myöhemmin ja avustusmäärärahat olivat edellisiä vuosia huomattavasti pienempiä, mistä johtuen hankeaika ja kiinteistökohtaisen neuvonnan käyntimäärät olivat edellisiin vuosiin verrattuna suppeampia.

Lainsäädännön vaatimusten lisäksi myös jätevesijärjestelmien toimivuudesta on käyty vilkasta keskustelua vuosien saatossa. Asukkaille kokonaistilanne on hyvin hämmentävä. Yksittäisen kiinteistönomistajan on vaikea tietää, mitä omalla kiinteistöllä olisi järkevintä tehdä ja missä vaiheessa. Yli puolet vakituksessa asuinkäytössä olevien kiinteistöjen jätevesijärjestelmistä ovat kuitenkin yli 25 vuotta vanhoja ja ovat jo siinä vaiheessa elinkaarta, että jotain kunnostustoimia tarvitaan lähivuosina. Moni on kuitenkin lykännyt asiaan tarttumista ja odottaa tilanteen selkiytymistä ja selkeitä ohjeita vaadittavista toimista ja varmuudella toimivista järjestelmistä.

Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry (KVVY) on tehnyt puolueetonta jätevesineuvontaa Pirkanmaalla vuodesta 2007 alkaen. Neuvontaa on tehty sekä Maaseuturahaston rahoituksella vuosina 2008–2012 että Pirkanmaan ELY-keskuksen rahoituksella vuosina 2012–2016. Hämeessä KVVY on tehnyt jätevesineuvontaa Hämeen ELY-keskuksen rahoituksella vuosina 2013–2016. Vuoden 2016 syyskuun loppuun mennessä yhdistys on tehnyt kiinteistökohtaista jätevesineuvontaa yli 8000 kiinteistöllä, joista noin 3400 käyntiä Hämeessä.

Hämeen haja-apu 4 –hanke jatkoi aiemmissa hankkeissa tehtyä neuvontatyötä. Hankkeen tavoitteena oli etupäässä yleisneuvonnan keinoin kertoa Kanta-Hämeen asukkaille lainsäädännön muutoksista ja niiden vaikutuksista sekä motivoida asukkaita tarvittaviin jätevesijärjestelmien saneerauksiin. Hanke toteutettiin tiiviissä yhteistyössä kuntien kanssa. Hanke teki myös kiinteistökohtaista neuvontatyötä pääasiassa vakituksesti asutuilla kiinteistöillä, kuntien tarpeiden mukaan. Hanketta rahoitti Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus Ympäristöministeriön haja-asutuksen jätevesineuvontamäärärahoista.

Vuonna 2015 käynnistyneen Hämeen haja-apu 3 –hankkeen yleisneuvontaa toteutettiin vielä kesän aikana samanaikaisesti osin samoilla alueilla. Haja-apu 3 –hankkeen tulokset on raportoitu omassa raportissaan.

2. HANKEORGANISAATIO

Hankkeen osa-aikaisena hankevastaavana toimi FM Satu Heino. Hankevastaavan tehtävänä oli vastata hankkeen hallinnon ja rahoituksen hoitamisesta sekä tiedottamisesta, kuntayhteistyöstä ja neuvojen koulutuksesta. Hankkeessa vastaavana jätevesineuvojana toimi FM Lauri Sillantie, jonka tehtäviin kuului vastata operatiivisesta toiminnasta, tehdä neuvontatyötä ja hoitaa hankkeen raportointi. Sillantie vastasi myös samaan aikaan toteutetun Pirkanmaan neuvontahankkeen operatiivisesta toiminnasta. Hänen työpanoksena jakautui puoliksi eri maakuntien hankkeille.

Jätevesineuvojana hankkeessa toimi Laura Silén (os. Huhtala), jonka tehtävänä oli tehdä yleis- ja kiinteistökohtaista neuvontaa. Silén teki samanaikaisesti myös vuonna 2015 alkaneen Hämeen haja-apu 3 –hankkeen neuvontatöitä. Työsuhteiden kesto oli yhteensä noin 6 henkilötyökuukautta.

Neuvojen tehtävänä oli sopia, yhteistyössä sidosryhmien kanssa, yleisneuvontatilaisuuksia ja hoitaa niiden valmistelut sekä toteutus. Kiinteistökohtaisen neuvonnan osalta neuvojat aikatauluttivat ja reitittivät oman neuvonta-alueensa neuvontakäynnit sekä vastasivat neuvontakäyntien toteuttamisesta ja kirjaamisesta. Neuvojat myös tiedottivat oman neuvonta-alueensa toimista. Silén teki kiinteistökohtaista neuvontaa ensin Lopella ja tämän jälkeen Hämeenlinnassa sekä hoiti muiden kuin Hämeenlinnan alueen neuvontatapahtumat. Sillantie teki kiinteistökohtaista ja yleisneuvontaa Hämeenlinnassa. Hankkeen kirjanpidosta vastasi KVVY:n taloushallinto.

Rahoittajan edustajien ja hankkeen kesken pidettiin aloitus- ja päätöskokous. Kokouksiin osallistuivat Hämeen ELY-keskuksesta johtava vesitalousasiantuntija Timo Virola ja vesitalousasiantuntija Jussi Leino ja KVVY:ltä Satu Heino ja Lauri Sillantie.

3. HANKKEEN TIEDOTUS JA YLEISNEUVONTA

Muuttuvan lainsäädännön ja yleisen jätevesien käsittelyn tilanteen vuoksi hanke teki edeltäviin vuosiin nähden enemmän yleisneuvontaa. Yleisneuvontaa tehtiin kuntien ja paikallisten yhdistysten toimien sekä hankepäättöksen mukaisesti. Mahdollisuutta neuvontaan markkinoitiin laajasti kylissä toimiville yhdistyksille. Lisäksi yhteistyötä tarjottiin alueella toimiville jäteyhtiöille, jätevesisuunnittelijoille ja muille yhteistyötahoille.

3.1 Tiedotustoimet

Hanke julkaisi kuusi lehistötiedotetta, jotka koskivat neuvontatyön aloittamista ja neuvontatilaisuuksia eri alueilla. Tiedotteiden pohjalta paikallislehdet julkaisivat ainakin viisi painettua lehtijuttua ja tekivät muutaman jutun lehtien nettisivuille. Tiedotteiden lisäksi hanke toimitti kesäkuussa median käyttöön valmiin jutun kesämökkien jätevesienkäsittelystä ja jätevesijärjestelmistä.

Hanke tiedotti neuvontatyön etenemisestä nettisivuillaan www.kvvy.fi/jatevesi. Myös kunnat tiedottivat neuvonnasta omilla verkkosivuillaan.

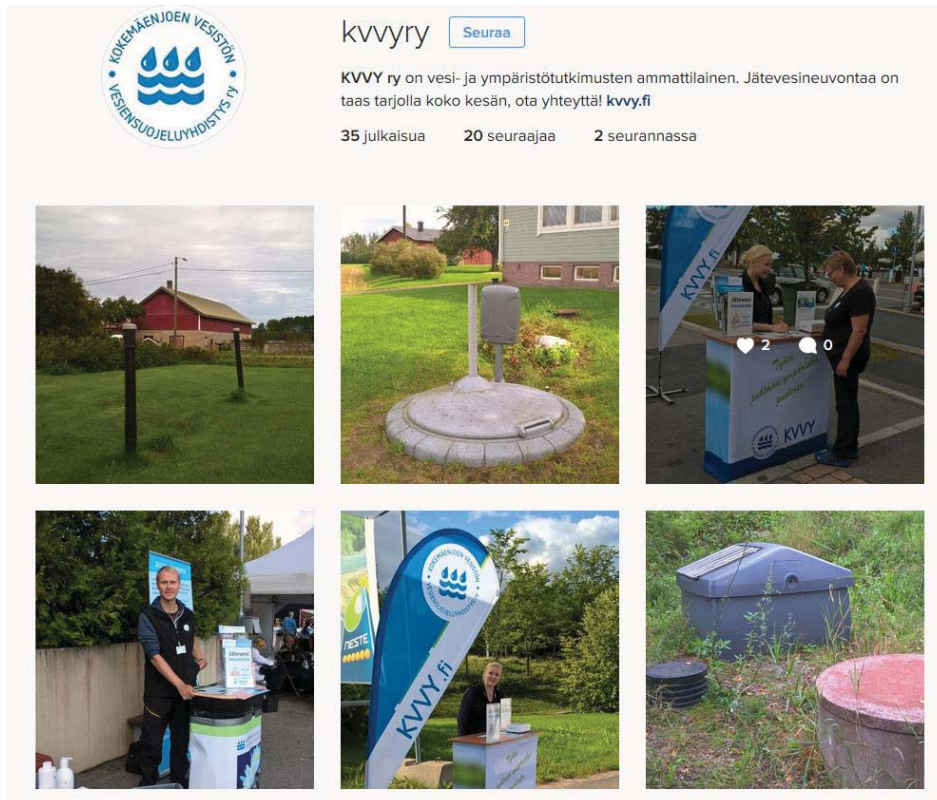

Kuva 3.1. Esimerkkejä hankkeesta tehtyjen lehtijuttujen otsikoista.

Hanke teki yhteistyötä myös paikallisten toimijoiden, kuten kyläyhdistysten, järvien suojeluyhdistysten ja tapahtumajärjestäjien, kanssa. Yhdistyksille tarjottiin mahdollisuutta pyytää neuvoja pitämään esitys esimerkiksi vuosikokouksen yhteyteen. Paikallistoimijat tiedottivat neuvontatyöstä ja neuvonnan saatavuudesta kylän tai yhteisön tiedotuskanavia käyttäen. Hanke myös julkaisi paikallislehdissä kaksi maksullista ilmoitusta neuvontatapahtumista. Yhteenveto hankkeen tiedotustoimista on koottu liitteeseen 1.

Hankkeessa kokeiltiin samanaikaisesti Pirkanmaan neuvontahankkeen kanssa sosiaalisen median käyttöä positiivisen jätevesiviestin levittämisessä. Neuvontapisteistä julkaistiin kuva ja lyhyt teksti yhdistyksen Instagram-tilillä. Lisäksi kiinteistökäyntien yhteydessä toimivat järjestelmät kuvattiin Instagramiin kiinteistönomistajan luvalla. Julkaisuissa käytettiin tunnisteita #kvvyry, #jätevesineuvon-

ta ja #jätevedetkunnossa. Muutamista neuvontapisteistä tiedotettiin myös yhdistyksen Facebook-sivuilla. Julkaisut saivat jonkin verran huomiota.

Kuva 3.2. Hankeen Instagramissa julkaisemia kuvia.

3.2 Puhelin- ja sähköpostineuvonta

Lehtijuttujen ja muun tiedottamisen myötä hankkeen työntekijöille tuli yhteensä 30 neuvontapuhelua tai kysymystä sähköpostilla. Yhteydenotot liittyivät yleensä joko suunniteltuun jätevesijärjestelmän saneeraukseen tai tulevan lainsäädännön muutosten vaikutuksiin kiinteistöllä. Lisäksi neuvojat kävivät käyntien perumispuheluiden ja viestien yhteydessä läpi 86 kiinteistön tilanteen ja neuvoivat siinä yhteydessä kiinteistönomistajia. Neuvonta koski yleensä hiljattain uusittujen järjestelmien käyttöä ja huoltoa sekä uuden järjestelmän valintaa. Osa perumispuhelun yhteydessä esitetyistä kysymyksistä koskivat myös tulevan lainsäädännön muutosten vaikutuksia kyseisellä kiinteistöllä. Yhteensä puhelimesta tai sähköpostilla neuvottiin 116 henkilöä.

3.3 Neuvontapisteet tapahtumissa

Hanke järjesti jätevesineuvonnan kesäkiertueen, jonka puitteissa toteutettiin 14 neuvontapistettä mm. kesätapahtumien ja torien yhteydessä. Lisäksi hankkeen jätevesioppaita ja yhteystiedot olivat saatavilla yhdessä tapahtumassa. Neuvontakiertueella tehtiin mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä alueellisten jäteyhtiöiden ja Vanajavesikeskuksen kanssa.

Neuvontapisteillä esitetyt kysymykset liittyivät pääosin tuleviin lainsäädännön muutoksiin ja sen vaikutuksiin sekä järjestelmän valintaan joko meneillä olevan tai tulevan remontin vuoksi. Neuvontapisteillä ja tapahtumissa tavoitettiin yhteensä 195 henkilöä. Neuvontapisteellä kävi keskimäärin 14 henkilöä per tapahtuma. Kesäkiertueen neuvontatapahtumia mainostettiin yhdistyksen nettisivuilla www.kvvy.fi/tapahtumakalenteri ja yhteistyötahojen avulla sekä tarvittaessa maksetuilla mainoksilla paikallislehdissä. Mahdollisuutta pyytää neuvoja pitämään esitys tai neuvontapiste markkinoitiin laajasti kylissä toimiville yhdistyksille. Lisäksi samaan aikaan toteutettiin Hämeen haja-apu 3 – hankkeen yleisneuvontaa osin samoilla alueilla. Tämän hankkeen käynnit on raportoitu omassa raportissaan. Yhteenveto Hämeen haja-apu 4 -hankkeen yleisneuvontatapahtumista on koottu liitteeseen 1.

Kuva 3.3. Jätevesineuvoja Laura Silén pitämässä neuvontaständiä Tammelan kesäasukaspäivillä.

4. KIINTEISTÖKOHTAINEN NEUVONTA

4.1 Toimintamalli

Hämeen haja-apu 4 –hankkeessa kiinteistökohtainen neuvontatyö toteutettiin aiemmissa hankkeissa hyväksi todetulla ns. nuohooja mallilla. Kevään aikana kunnilta kysyttiin kiinteistökohtaisen neuvonnan tarpeista. Kunnilta pyydettiin osoitetiedot niille viemäriverkoston ulkopuolisille kiinteistöille, joille kunta halusi neuvontakäyntejä kohdistaa. Neuvonta pyrittiin kohdentamaan erityisen herkkien alueiden vakituisesti asutuille kiinteistöille.

Ennen neuvontatyön aloittamista jätevesineuvoja piti palaveri kunnan ympäristö- ja rakennusvalvonnan viranomaisten kanssa. Palaverissa käytiin läpi neuvontatyön kulku ja käytettävät dokumentit, neuvontatyön aikataulutus sekä hanke-alueen rajaus ja erityispiirteet. Lisäksi sovittiin neuvontatyön tiedotuskäytännöistä. Kuntaedustajien kanssa käytiin läpi myös kunnan lupakäytännöt ja jätevesijärjestelmiin liittyviä tulkintakysymyksiä.

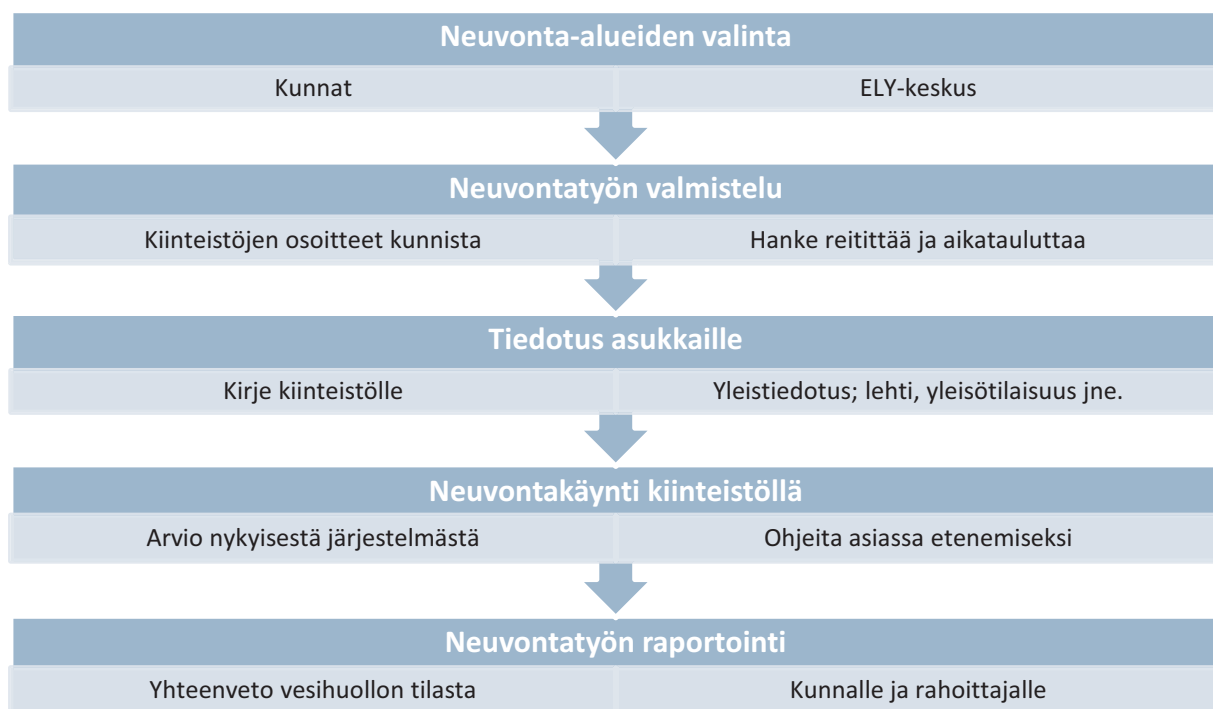
Varsinainen neuvontakäyntien valmistelu alkoi osoitetiedoston muokkaamisella sekä neuvontakäyntien reitittämisellä ja aikatauluttamisella. Tämän jälkeen asukkaille lähetettiin tiedotekirje neuvontakäynnistä (liite 2). Uuden neuvonta-alueen alkaessa käynnistettiin myös muu tiedotus kuntapalaverissa sovitun tiedotussuunnitelman mukaisesti. Neuvontatyöstä pyrittiin kertomaan monipuolisesti mm. paikallislehdissä ja kuntien verkkosivuilla.

Neuvontakäynnin aluksi tutustuttiin kiinteistön nykyiseen jätevesijärjestelmään. Tiedot kirjattiin tietojenkeruulomakkeeseen (liite 3). Kiinteistökäynnin havaintojen ja asukkaan kertoman perusteella arvioitiin nykyisen jätevesijärjestelmän riittävyyttä asetuksen vaatimuksiin nähden. Tämän jälkeen annettiin ohjeita, miten jätevesijärjestelmän kanssa tulisi jatkossa toimia ja vastattiin asukkaan kysymyksiin. Neuvontakäynnistä jätettiin kiinteistölle kirjallinen arvio (liite 4). Lisäksi jätettiin tarpeen mukaan yleishyödyllisiä esitteitä ja ohjeita sekä tulevasta lakimuutoksesta kertova infolappu (liite 5). Tarvittaessa jätettiin myös lista alueella toimivista jätevesijärjestelmien suunnittelijoista ja saneeraus- ja raustöiden muistilista. Neuvontakäynneillä ei jaettu kaupallista materiaalia.

Neuvontakäynti edellytti asukkaan tai hänen valtuuttamansa henkilön läsnäoloa. Mikäli asukas ei perunut käyntiä ja kiinteistöltä ei tavoitettu ketään, asukkaalle jätettiin viestilappu ja yleisesite. Viestissä kerrottiin, että neuvoja on käynyt kiinteistöllä ja asukas voi halutessaan varata uuden käyntiajan tai keskustella jätevesiasioista puhelimitse.

Neuvontakäyntien jälkeen neuvojat täyttivät kiinteistökäynnin tiedot Excel-taulukkoon. Vastaava neuvoja hoiti tämän jälkeen neuvontakäyntien tilastoinnin ja yhteenvetojen tekemisen.

Neuvontakäynneillä asukkailta kysyttiin, saako käynnin tiedot luovuttaa viranomaisille. Neuvontakäyntien jälkeen ko. kunnalle ja Hämeen ELY-keskukselle toimitettiin osoitelistat sekä toteutuneista että peruuntuneista käynneistä. Vesihuoltotiedot luovutettiin vain niiltä kiinteistöiltä, jotka antoivat siihen luvan.

Kuva 4.1. Yhteenveto KVVY:n käyttämästä kiinteistökohtaisen neuvontatyön toimintamallista.

4.2 Perustietoa neuvontakäynneistä

Jätevesineuvontakäynnit suunnattiin kuntien osoittamille, etupäässä erityisen herkille, alueille. Neuvontakäyntiä tarjottiin asukkaille kirjeitse. Neuvontakäyntejä tehtiin vuonna 2016 Hämeenlinnassa ja Lopella sekä yksi käynti pyynnöstä Hattulassa. Muilla Kanta-Hämeen kunnilla ei ollut tänä vuonna kiinteistökohtaisen neuvonnan tarpeita. Käyntiä tarjottiin 425 kiinteistölle, joista 234 kiinteistöä otti neuvontakäynnin vastaan. Neuvontakäyntien jakautuminen kunnittain on koottu yhteenvetotaulukoon (Kuva 4.2). Kartta neuvontakäyntien sijoittumisesta kuntien alueelle löytyy liitteestä 6.

Kunta	Tarjottu	Toteutunut	Peruttu	Toteuma %
Hämeenlinna	236	138	98	58
Loppi	189	95	94	50
Hattula		1		
	425	234	192	55

Kuva 4.2. Yhteenveto KVVY:n vuonna 2016 tekemistä jätevesineuvontakäynneistä kunnittain.

Neuvontakäyntien toteuma oli Hämeenlinnassa 58 prosenttia ja Lopella 50 prosenttia. Toteutumatta jääneistä käynneistä 26 prosentissa (77 kpl) tapauksista kiinteistöllä ei ollut ketään paikalla. Neuvontakäynnin perumisen yhteydessä 86 kiinteistöä sai neuvontaa puhelimesta tai sähköpostilla. Puhelimitse neuvontakäynnin peruneet mainitsivat usein syyksi jo kunnostetun jätevesijärjestelmän.

Toteumaprosentti oli lähes vastaava viime vuonna toteutetun hankkeen kanssa, mutta selkeästi pienempi kuin neuvontatyön alkaessa Hämeessä vuonna 2013, jolloin lähes 70 prosenttia asukkaista otti neuvonnan vastaan. Tänä vuonna toteutettiin aikaisempia vuosia lyhyempi ja rahallisesti pienempi

hanke. Myös neuvonta-alueet ovat vaihdelleet vuosittain, vuonna 2013 neuvonta suuntautui Hämeenlinnan seudulle ja vuonna 2014 Forssan seudulle ja Lopelle. 2015 neuvontaa tehtiin Hämeenkoskella, Kärkölässä, Hausjärvellä, Riihimäellä ja Padasjoelle ja 2016 Hämeenlinnassa ja Lopella. Vuosittaiset käyntimäärät ja toteumat on tilastoituna alla olevassa taulukossa (Kuva 4.3).

Vuosi	Tarjottu	Toteutunut	Peruttu	Toteuma %
2016	425	234	192	55
2015	1788	947	841	53
2014	1814	1205	609	66
2013	1479	1011	468	68
Summa	5506	3397	2110	62

Kuva 4.3. Yhteenveto jätevesineuvontakäynneistä Hämeen ELY-keskuksen rahoittamissa neuvontahankkeissa.

Vuonna 2016 käydyistä kiinteistöistä 94 prosenttia (219 kpl) oli vakituisesti asuttuja. Vakituista asunnoista ranta-alueella (alle 100 m rannasta) oli 34 kpl, pohjavesialueella 66 kpl ja tiheästi asutulla alueella (naapuriin alle 100 m) 81 kpl. Neuvontaa pyrittiin kohdentamaan juuri näille erityisen herkille alueille. Asukkaita vakituisesti asutuilla kiinteistöillä oli keskimäärin 2,1. Loma-asunnoille tehtiin vain kuusi neuvontakäyntiä. Näistä neljä oli vesivessallisia ja muutenkin hyvin varusteltuja ja kahdessa oli kuivakäymälä ja ne kuuluivat vähäisen vedenkäytön piiriin. Muita kiinteistöjä oli yhdeksän kappaletta. Näistä kolme kiinteistöä oli neuvontakäynnin aikaan asumattomia ja kuusi kappaletta erilaisia elinkeinon harjoittamiseen tarkoitettua kiinteistöä, kuten maitotiloja tai majoitustoimintaa.

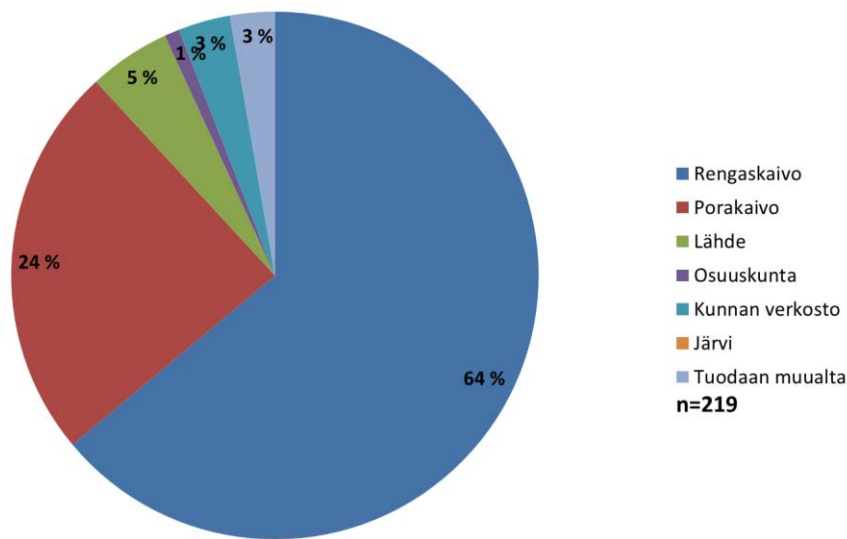
52 prosenttia (113 kpl) vakituisesti asutuista kiinteistöistä kielsi neuvontakäynnillä kerättyjen tietojen luovuttamisen viranomaisille. Luku on aikaisempia vuosia hieman isompi, mutta tietojen luovutuksen kieltäminen ei yleensä liittynyt neuvojan antamaan arvioon tai itse neuvontaan. Kiellon syyt olivat enemmänkin henkilökohtaisia ja liittyivät usein asukkaan asenteeseen kunnan toimintaa tai yleensä asiaa kohtaan. Jos kiinteistön omistaja ei itse ollut paikalla neuvontakäynnillä tai neuvoja ei muistanut kysyä tietojen luovutuslupaa, tietojen luovuttaminen kirjattiin kielletyksi.

Tämän raportin tarkasteluissa käsitellään pääasiassa vakituista asuntoja, koska loma-asuntojen ja muiden kuin asuinkiinteistöjen käyntimäärät olivat niin pieniä, että niiden osalta tarkastelujen tekeminen ei ollut mielekästä.

4.3 Kiinteistöjen vesihuoltojärjestelmät

Kiinteistöikäynnillä kysyttiin niin talousveden hankinnasta kuin kiinteistön nykyisestä jätevesien käsittelystä ja siihen mahdollisesti suunnitelluista parannuksista. Edellisiin vuosiin verrattuna vuoden 2016 kiinteistökohtaisen neuvonnan määrä oli huomattavasti pienempi ja toteuma hieman alhaisempi. Neuvontaa myös pyrittiin kohdentamaan enemmän erityisen herkille alueille. Tämän takia aineiston luotettavuus yleiskuvan antajana on edellisiä vuosia heikompi.

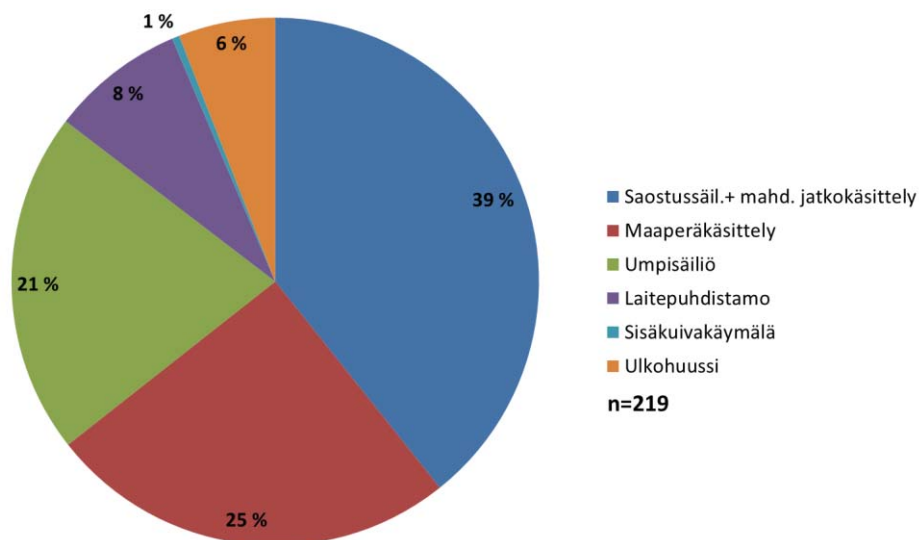
88 prosenttia vakituisesti asutuista kiinteistöistä sai juomavetensä pora- tai rengaskaivosta ja viisi prosenttia lähteestä (Kuva 4.4). Osuuskunnan tai kunnan vesijohtoverkoston oli liittynyt neljä prosenttia kiinteistöistä. Osa kiinteistönomistajista kertoi ottavansa juomaveden ja muun käyttöveden eri paikoista, mutta neuvotat kirjasivat ainoastaan juomaveden lähteen.

Kuva 4.4. Vakituisten asuinkiinteistöjen juomaveden hankintatapa.

Vakituksilla asunnoilla 86 kiinteistöllä (39 %) vessavedet käsiteltiin pelkästään saostussäiliöissä tai vaihtoehtoisesti saostussäiliöiden perässä oli käsittely, joka ei ollut määräysten mukainen (Kuva 4.5). Saostussäiliöiden perässä oli esim. imeytyskaivo tai salaojaputkella toteutettu puutteellinen imeytys. Nykyvaatimusten mukaisia imeytys- ja suodatuskenttiä vessavesille oli 25 prosentilla (55 kpl) kiinteistöistä. Umpisäiliö oli 21 prosentilla (46 kpl) ja laitepuhdistamo kahdeksalla prosentilla (18 kpl) kiinteistöistä. Noin kolmasosa (16 kpl) umpisäiliöistä oli sellaisia, joihin johdettiin kiinteistön kaikki jätevedet. Loppuihin johdettiin vain kiinteistön vessavedet ja pesuvesille oli erillinen käsittely. Kaikkien vesien umpisäiliöistä viisi sijaitsi ranta-alueella (alle 100 m rannasta) ja kahdeksan pohjavesialueella. Erillisviemäroidyistä 30 umpisäiliöistä seitsemän sijaitsi ranta-alueella (alle 100 m rannasta) ja 10 pohjavesialueella. Vakituksista asunnoista kuudella prosentilla (14 kpl) ei ollut vesivessaa. Näistä 13 kiinteistöllä oli käytössä ulkohuussi ja yhdellä sisäkuivakäymälä. Ulkohuussillisista vakituksista asutuksista kiinteistöistä noin puolet oli vähäisen vedenkäytön piirissä ja lopussakin oli melko vaatimaton varustelutaso vedenkäytön suhteen.

Vakituisten asuntojen vessavesijärjestelmistä neljäsosa oli rakennettu 2010- tai 2000-luvuilla. 1990-luvulla oli rakennettu 19 prosenttia järjestelmistä ja 1980-luvulla 22 prosenttia. Loput järjestelmistä olivat tätä vanhempia tai kiinteistöllä ei ollut käytössä vesivessaa. Neuvojat ovat kirjanneet järjestelmän vanhimman osan iän. Myöhemmin tehdyt remontit tai esimerkiksi kolmannen saostussäiliön lisääminen tai maaperäkäsittelyn uusiminen eivät näy tässä tilastossa.

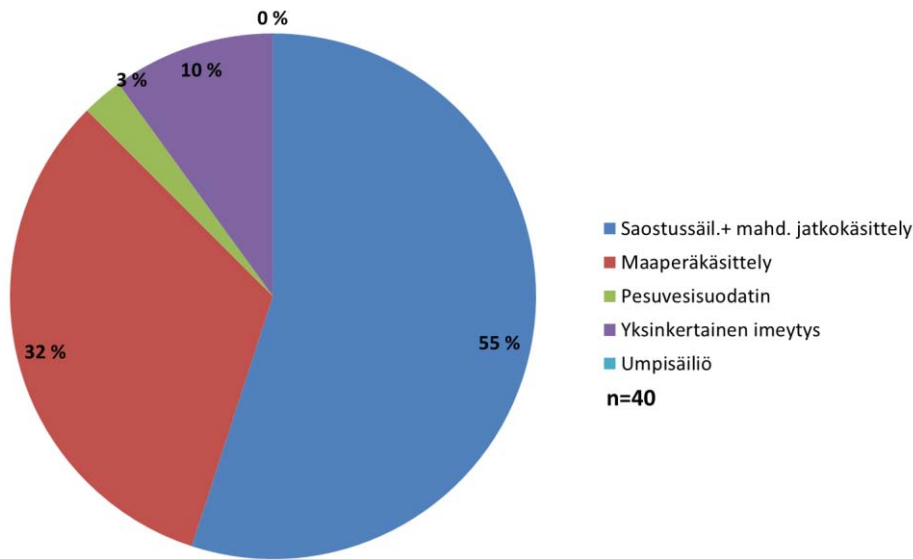

Kuva 4.5. Vakituisten asuinkiinteistöjen nykyiset vessavesijärjestelmät. Kaaviossa on mukana kaikkien vesien yhteiskäsittelyjärjestelmät ja erillisviemäröidyistä järjestelmistä vessavesien osuus sekä kuivakäymälät.

Vakituisten asuntojen pesuvedet käsiteltiin valtaosin (81 %) samassa järjestelmässä vessavesien kanssa. Pelkästään pesuvesien puhdistukseen rakennettuja käsittelyjärjestelmiä oli 40 kpl (Kuva 4.6). Lisäksi kahdeksalla kiinteistöllä pesuvesien määrä oli vähäinen ja ei talousjätevesiasetuksen mukaisesti vaadi käsittelyjärjestelmää. Yleisimmin pesuvedet käsiteltiin saostussäiliöissä ja jonkinlaisessa maaperäkäsittelyssä. Maaperäkäsittelyistä nykyvaatimuksiin riittämättömiä imeytysjärjestelmiä oli 55 prosenttia ja nykymuotoisia 32 prosenttia. Yhdellä kiinteistöllä oli harmaavesisuodatin. Lopuilla kiinteistöillä oli käytössä riittämätön yksinkertainen imeytys, kuten imeytyskaivo.

Vakituisten asuntojen pelkkien pesuvesien järjestelmistä kolmasosa oli rakennettu 2010- ja 2000-luvuilla. 1990- ja 1980-luvulla rakennettuja järjestelmiä oli puolet neuvontakäynneillä arvioituista järjestelmistä. Loput järjestelmistä olivat tätä vanhempia.

Erityisalueet erosivat jonkin verran jätevesijärjestelmien osalta muista alueista. Melko usein asukkaat eivät kuitenkaan joko tienneet asuvansa erityisalueella tai ainakaan he eivät tienneet, että sillä olisi vaikutusta jätevesiratkaisun valintaan. Pohjavesialueilla sijainneet järjestelmät olivat suhteellisesti lähes samanlaisia kuin alueen kunnissa keskimäärin, vessavesien umpisäiliötä oli suhteessa vain hiukan enemmän kuin pohjavesialueiden ulkopuolella. Rannan lähellä sen sijaan vessavesien umpisäiliötä oli 35 prosentilla (12 kpl) kiinteistöistä ja laitepuhdistamo 18 prosentilla (6 kpl) kiinteistöistä. Ranta-alueilla vessavesijärjestelmät olivat myös muita alueita hieman uudempia. 38 prosenttia oli rakennettu 2010- ja 2000-luvuilla ja 12 prosenttia 1990-luvulla. Erityisalueille tehtyjen neuvontakäyntien määrä oli kuitenkin niin pieni, ettei varsinaista tilastollista eroa alueiden välillä voi todeta. Rannan läheisyys näytti vaikuttavan eniten niillä kiinteistöillä, joiden tontti päättyi järveen. Pienvesiä asukkaat eivät aina tienneet tai mieltäneet vesistöksi. Kiinteistön sijaintipaikalla ei ollut kuitenkaan merkittävää vaikutusta asukkaan asenteisiin.

Kuva 4.6. Vakituisten asuinkiinteistöjen nykyiset pelkkien pesuvesien käsittelyjärjestelmät. Kaaviossa ei ole mukana vähäisten pesuvesimäärien järjestelmiä (8 kpl).

4.4 Lietteiden tyhjennys

Asukkaat tyhjänsivät mustia vesiä sisältäviä jätevesisäiliöitä yleensä kerran (37 %) tai kahdesti (32 %) vuodessa. Tätä harvemmin tyhjennettiin vain neljä prosenttia säiliöistä. Useammin kuin kaksi kertaa vuodessa tyhjensi 21 prosenttia kiinteistöistä, näistä noin puolet oli umpisäiliöitä. Muita syitä keskimääräistä tiheämpään tyhjentämiseen olivat esim. laitepuhdistamo, jossa on itse tyhjennettävä lietepussi tai tukkeutumassa oleva järjestelmä, jota padotuksen takia täytyi tyhjentää useammin. Jotkut kiinteistönomistajat myös ajattelivat huonokuntoisen järjestelmän toimivan paremmin tiheämmällä tyhjennysväliä, vaikka akuuttia tukkeutumista ei olisi ollut. Pesuvesijärjestelmien säiliöitä tyhjennettiin pääasiassa harvemmin kuin muita säiliöitä tai niitä ei tyhjennetty ollenkaan.

Umpisäiliöiden tyhjennys näytti tapahtuvan hieman tiheämmin kuin muiden järjestelmien. 43 prosenttia pelkkien vessavesien umpisäiliöistä tyhjennettiin vähintään kolme kertaa vuodessa. Kiinteistönomistajista, joilla kaikki jätevedet menivät umpisäiliöön lähes kaikki tyhjänsivät säiliöt vähintään kolme kertaa vuodessa. Neuvontakäyntien määrä oli kuitenkin tänä vuonna melko pieni, joten tyhjennyskäytäntöjen vertailtavuus on hankalaa. Tyhjennystiheyteen näytti vaikuttavan umpisäiliön koko, asukasmäärä sekä erilainen vedenkäyttö ihmisten välillä. Lisäksi pihasaunojen ja erillisten kuivakäymälöiden käyttö vähensi pääkiinteistön jätevesimäärää. Mahdollisesti kaikki umpisäiliöt eivät kuitenkaan olleet tiiviitä ja neuvotat ohjeistivatkin asukkaita, miten tiiveyttä voi tutkia.

Vessavesiä sisältävät sako- ja umpisäiliölietteet tyhjennettiin pääosin (86 %) jätevedenpuhdistamolle. Kuudella prosentilla (14 kpl) kiinteistöistä lietteet levitettiin peltoon. Osa kiinteistönomistajista tyhjentää kesäaikaan säiliöt itse ja vie lietteen pellolle ja talviaikaan tyhjennyttää lietteet loka-autolla puhdistamolle. Loput (17 kpl) kuuluvat kiinteistöihin, joilla on esim. ainoastaan kuivakäymälä tai laitepuhdistamon lietepussi joka vaihdetaan itse.

Pesuvesien käsittelyjärjestelmien lietteistä 75 prosenttia (36 kpl) vietiin jätevedenpuhdistamolle ja yhdellä kiinteistöllä ne levitettiin peltoon. Kaksi asukasta suoritti pesuvesijärjestelmän tyhjennyksen omatoimisesti jotenkin muuten kuin peltolevityksenä. 19 prosentissa (9 kpl) kiinteistöistä pesuvesijärjestelmän lietteitä ei tyhjennetä lainkaan tai pesuvesille ei ole käsittelyjärjestelmää. Kuudella em. tapauksista oli kyse vaatimattomasti varustelluista kiinteistöistä.

Asukkailta myös kysyttiin kiinnostusta lietteiden omatoimiseen tyhjentämiseen, käsittelyyn ja peltolevitykseen. Yhteensä 16 kiinteistön omistajaa ilmaisi kiinnostuksen lietteiden omatoimiseen tyhjentämiseen ja käsittelyyn jatkossa ja näistäkin vain kymmenellä oli siihen tarvittava kalusto ja levitykseen käyvää peltoa. Neuvojat jakoivat lietteiden kalkkistabilointiohjetta ja omatoimisesta lietteenkäsittelystä täytettävää ilmoitusta tarpeen mukaan.

4.5 Jätevesijärjestelmien uusimistarve ja remontointisuunnitelmat

4.5.1. Neuvojen arvio jätevesijärjestelmien uusimistarpeesta

Kiinteistöjen jätevesijärjestelmät arvioitiin kolmiportaisen luokituksen avulla joko toimiviksi, pieniä kunnostustoimia vaativiksi tai kokonaan uusittaviksi. Lisäksi kirjattiin erikseen kiinteistöt, joiden vedenkäyttö on vähäistä ja kiinteistöt, jotka ovat ympäristönsuojelulain tarkoittaman ikävapautuksen piirissä. Myös ikävapautettujen kiinteistöjen jätevesijärjestelmä arvioitiin. Luokittelukriteerit on lisätty liitteessä 7. Arviointi perustuu jätevesijärjestelmän pintapuoliseen tarkasteluun ja kiinteistön omistajan kertomaan.

Jätevesineuvontakäynneillä todettiin, että 60 prosenttia vakituisten asuntojen 219 arvioidusta jätevesijärjestelmästä vaatii isoa saneerausta (Kuva 4.7). 16 prosenttia kiinteistöistä selviää pienillä järjestelmän parannustoimilla ja 21 prosentilla järjestelmä on jo nykyisellään kunnossa. Vähäisen vedenkäytön piiriin kuuluu kolme prosenttia arvioiduista järjestelmistä.

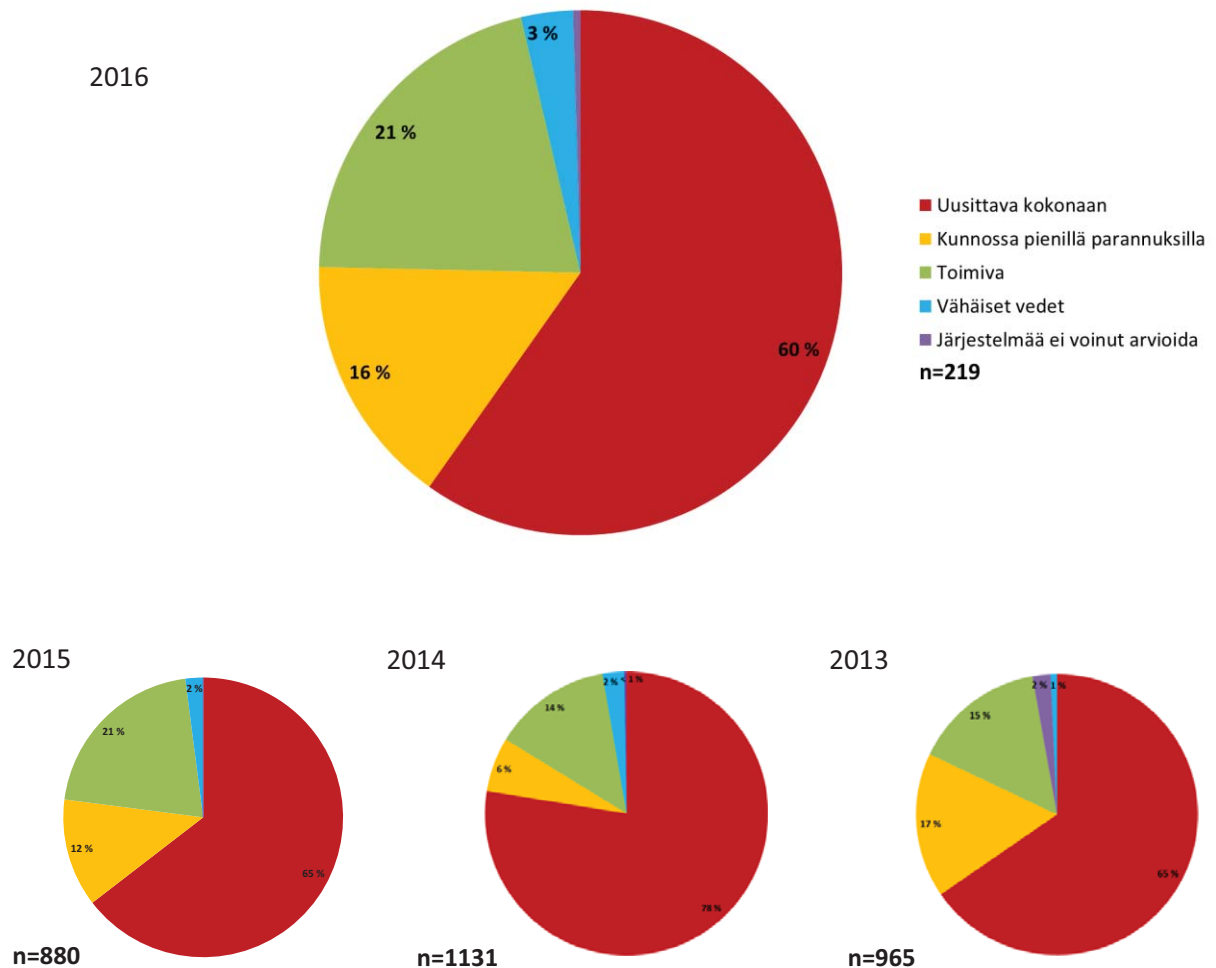
Kokonaan uusittavaksi arvioitujen jätevesijärjestelmien määrä oli tänä vuonna hieman pienempi kuin edellisinä vuosina. Neuvonta on kuitenkin jakautunut vuosittain eri alueille ja vuonna 2016 tehtiin melko vähän neuvontakäyntejä. Lisäksi tänä vuonna neuvontaa kohdennettiin entistä enemmän erityisen herkille alueille, joilla näytti olevan hieman keskimääräistä uudempia järjestelmiä. Tämän takia tuloksista ei voi tehdä suoria johtopäätöksiä.

”Kunnossa pienillä parannuksilla” luokittelussa valteryhmänä olivat umpisäiliöt, joista puuttui ylitäytönhälytin. Muut pienet korjaustoimenpiteet olivat mm. saostuskaivojen t-haarojen kunnostus tai lisäys, säiliöiden kansien uusiminen ja maaperäkäsittelyn ilmanvaihdon parantaminen.

Toimiviksi arvioidut järjestelmät oli pääsääntöisesti rakennettu 2010- ja 2000-luvuilla (83 %). Loput 17 prosenttia oli rakennettu ennen 2000-lukua ja näissäkin järjestelmissä oli usein tehty parannustöitä, kuten maaperäkäsittelyn uusiminen alkuperäisen rakennusvuoden jälkeen.

Kaikista arvioiduista vakituisten asuinkiinteistöjen sekaviemäröintijärjestelmistä noin viidesosa (40 kpl) ja erillisviemäröidyistä järjestelmistä kolmasosa (14 kpl) oli rakennettu 2010- ja 2000-luvulla. Näistä 2010- ja 2000-luvuilla rakennetuista kaikkien vesien käsittelyjärjestelmistä 93 prosenttia (37 kpl) arvioitiin neuvontakäynnillä toimiviksi tai pienillä kunnostustoimilla kuntoon saatettaviksi. Umpisäiliöiden tiiveyden arviointi neuvontakäynneillä on haasteellista ja erillisviemäröidyistä järjes-

telmistä kaikki umpisäiliöt onkin asukkaan kertomaan pohjaten arvioitu tiiviiksi. Asetuksessa vaaditun ylitäyttöhälyttimen puuttuminen on kuitenkin tiputtanut joidenkin arvion luokkaan ”Kunnossa pienillä parannuksilla”. Aivan kaikkia 2000-luvulla rakennettuja järjestelmiä ei kuitenkaan ole rakennettu nykyisten säädösten mukaisesti. Näissä järjestelmissä saneeraustarve johtui varustelutason myöhemmästä nostosta tai kunnan rakentamisaikaisen ohjeistuksen puutteellisuudesta mm. erityisen herkille alueille. Neuvojan arvio perustui kuitenkin vain rakenteelliseen arvioon, ei varsinaiseen toimivuuteen käytössä. Useiden rakenteellisesti kunnossa olevien järjestelmien käytössä ja huollossa havaittiin neuvontakäynnin aikana puutteita.

Kuva 4.7. Neuvojen arvio tarkastettujen vakituisesti asuttujen kiinteistöjen jätevesijärjestelmien saneeraustarpeesta vuosien 2013–16 neuvontahankkeissa.

Valtaosa (171 kpl) tarkastetuista kiinteistöistä johti vessa- ja pesuvedet samaan järjestelmään. Näillä yhden jätevesijärjestelmän kiinteistöillä kokonaan uusittavien jätevesijärjestelmien osuus oli 62 prosenttia ja kunnossa olevien järjestelmien 22 prosenttia.

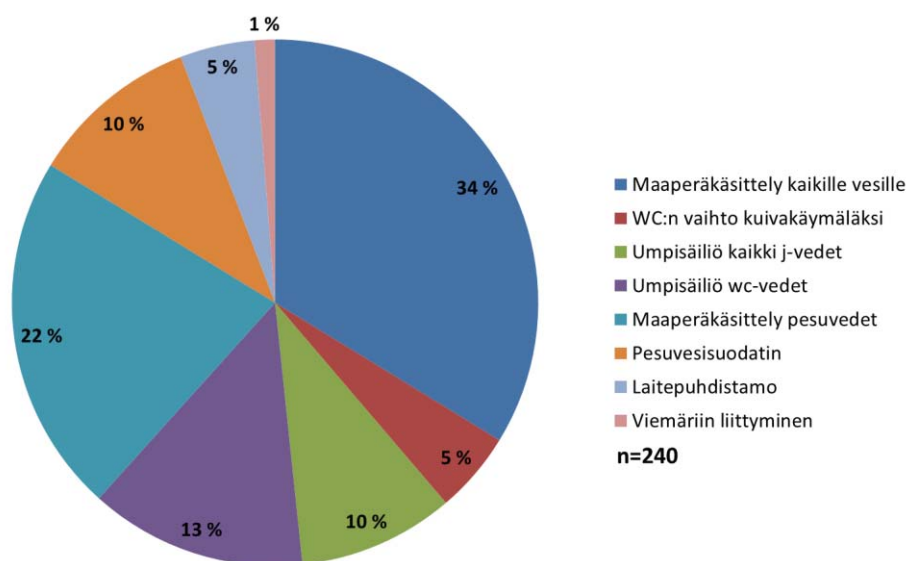
Erillisviemäröidyillä kiinteistöillä (48 kpl) kokonaisarvio muodostuu yleensä pesuvesijärjestelmän perusteella ja kaikki vessavesien umpisäiliöt onkin arvioitu joko toimiviksi tai pientä kunnostusta vaativiksi. Pesuvesien käsittelyjärjestelmistä 52 prosenttia vaatii kokonaan uusimista ja 8 prosenttia pieniä parannuksia. Neuvojen arvio erillisviemäröityjen kiinteistöjen jätevesijärjestelmien saneeraus-

tarpeesta on esitetty liitteessä 8. Neuvontakäyntien arviot luokiteltiin myös SYKE:n arviointipohjan mukaisesti. Luokittelu on esitetty liitteessä 9.

4.5.2. Neuvojen jätevesijärjestelmien kunnostussuositukset kiinteistöille

Neuvontakäynnillä neuvoja antoi arvon nykyisen jätevesijärjestelmän toimivuudesta ja tarvittaessa suosituksia parannustoimista, lisäksi keskusteltiin lainsäädäntöön suunnitelluista muutoksista ja niiden vaikutuksista kiinteistöllä. Suositellut toimenpiteet olivat sekä koko järjestelmän saneerausta koskevia että pieniä parannuksia nykyiseen järjestelmään.

Eniten (56 %) koko jätevesijärjestelmän uusimista vaativille kiinteistöille suositeltiin maaperäkäsittelyjärjestelmien rakentamista (Kuva 4.8). Umpisäiliötä suositeltiin 23 prosentille kiinteistöistä ja laitepuhdistamo 5 prosentille. Pesuvesisuodatinta ehdotettiin 10 prosentissa tapauksista ja suosituksista 5 prosenttia koski vesivessan vaihtamista kuivakäymäläksi. Kolmelle kiinteistölle suositeltiin kunnalliseen tai osuuskunnan viemäriin liittymistä. Samalle kiinteistölle on voitu suositella yhtä tai useampaa eri järjestelmävaihtoehtoa. Suositukset erosivat hieman aikaisemmista vuosista. Erityisalueista johtuen umpisäiliötä on suositeltu hieman aikaisempaa enemmän. Lisäksi mustien ja harmaiden vesien erilliskäsittelyä suositeltiin myös hieman aikaisempia vuosia useammin.

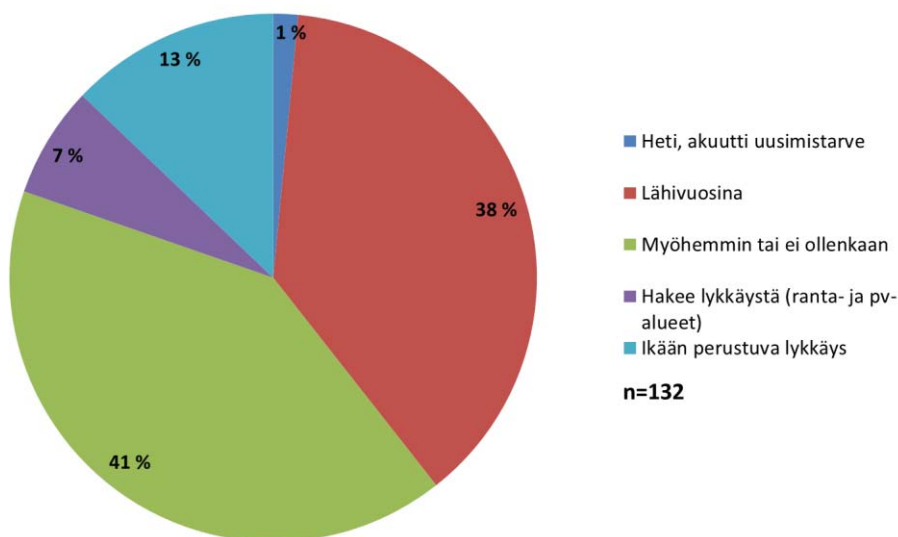
Kuva 4.8. Neuvojen järjestelmäsuositukset jätevesijärjestelmän uusimistarpeessa oleville vakituisille asunnoille. Samalle kiinteistölle on voitu suositella yhtä tai useampaa eri järjestelmävaihtoehtoa.

Pienistä korjaustoimenpiteistä useimmiten jouduttiin huomauttamaan umpisäiliön ylitäyttöhälytysten puuttumisesta. Maaperäkäsittelyjärjestelmien yleisimmät puutteet liittyivät järjestelmän tuuletuksen parantamiseen, säiliöiden tai niiden kansien kuntoon ja kasvien poistamiseen kentän päältä tai läheisyydestä. Toimivaksi arvioitujen maaperäkäsittelyjärjestelmien yhteydessä keskusteltiin järjestelmän säännöllisen tyhjennyksen tarpeellisuudesta sekä kentän toiminnan tarkkailusta. läkkäämpien järjestelmien yhteydessä keskusteltiin mahdollisista uusimiseen viittaavista oireista, kuten kaivojen padotuksesta, jatkuvasta voimakkaasta hajusta tai jätevesien purkautumisesta väärään paik-

kaan. Laitepuhdistamoiden osalta keskusteltiin säännöllisten hoitotoimien tarpeesta sekä lietteen laskeutuvuuskokeen ja poistuvan jäteveden tarkkailun tarpeellisuudesta. Lisäksi keskusteltiin mm. kuivakäymäläjätteiden kompostoinnista.

4.5.3. Arvio jätevesiremonttien toteutusajasta

Jätevesineuvontakäynnin lopuksi asukkaita pyydettiin arvioimaan, milloin he aikovat toteuttaa neuvontakäynnillä tarpeelliseksi todetun jätevesijärjestelmän saneerauksen. Lähivuosina kunnostustoimet ilmoitti aikovansa toteuttaa 38 prosenttia asukkaista ja 41 prosenttia ilmoitti tekevänsä saneerauksen myöhemmin tai ei ollenkaan (Kuva 4.9). Kahdella kiinteistöllä oli ilmennyt järjestelmän toimintaongelmia, joiden vuoksi järjestelmä aiottiin uusia pikaisesti. Neuvonnan kanssa samaan aikaan käynnissä ollut hajajätevesiasetuksen muutos näkyi kiinteistökäynneillä asukkaiden hiipuvana kiinnostuksena jätevesijärjestelmien uusimista kohtaan. Siirtymäajan poistumisen myötä lykkääntyisi monen asukkaan jätevesiremontti todennäköisesti ainakin vuosilla eteenpäin tai jäisi kokonaan tekemättä.

Kuva 4.9. Vakituisten kiinteistöjen asukkaiden arvio tarvittavan järjestelmän uusimisen ajankohdasta.

Osa asukkaista (7 %), joiden kiinteistö sijaitsee erityisen herkällä alueella, ilmoitti hakevansa kunnasta lykkäystä jätevesiremonttiin, mikäli siirtymäkauden takaraja näillä alueilla säilyy. Syitä lykkäyksen hakemiseen oli mm. kiinteistön epävarma tulevaisuus, hankala elämäntilanne tai remontin kokeminen tarpeettomana.

Kiinteistökäynneillä keskusteltiin myös automaattisen ikävapautuksen edellytyksistä. Asukkailla oli väärä ja puutteellisia tietoja asiasta ja kaikkien kiinteistöjen osalta ikävapautuksen edellytyksiä ei saatu selvitettyä. Erityisesti perikunnille ikävapautuksen saamisen edellytykset olivat epäselvät. Varmuudella ikävapautuksen edellytykset täyttyivät 11 prosentilla (23 kpl) kiinteistöistä. Ikävapautukseen oikeutettujen kiinteistöjen jätevesijärjestelmät arvioitiin samalla tavalla kuin muidenkin kiinteis-

töjen. Neuvojen arvioiden mukaan vain kahdella ikävapautetulla kiinteistöllä jätevesijärjestelmä oli täysin kunnossa ja nämäkin olivat vähäisen vedenkäytön kiinteistöjä.

5. KOKEMUKSET

Vuoden 2016 neuvonnassa näkyi edellisvuosia enemmän asukkaiden epätietoisuus tulevista vaatimuksista sekä eräänlainen kyllästyminen jätevesikeskusteluun. Neuvojen kokemusten perusteella asukkailla oli vaihtelevaa tietoutta meneillä olevasta lakimuutoksesta. Monet ajattelivat tulevien muutosten koskevan myös järjestelmävaatimuksia, eikä ainoastaan järjestelmän uusimisen ajankohdtaa. Tämän epätietoisuuden ja muuttuvien aikataulujen takia jotkin jo aikaisemmin kaavailuista järjestelmämuutoksista olivat jääneet tekemättä.

Yleisneuvontatapahtumissa tavoitettiin sekä varta vasten neuvojaa tapaamaan tulleet kiinteistönomistajat että muuten esimerkiksi kesätapahtumaan tulleet ohikulkijoita. Kysymykset vaihtelivat hyvinkin tarkoista järjestelmäkysymyksistä yleisen tason keskusteluun lainsäädännöstä ja jätevesien käsittelystä. Neuvontapisteillä käyneet kiinteistönomistajat pitivät puolueettoman neuvonnan saatavuutta hyvänä palveluna ja neuvonta oli pääosin mielekästä. Neuvontapisteiden välillä oli kuitenkin suurta hajontaa kävijämäärissä ja esimerkiksi huonon sään tai ständin sijainnin takia muutamilla pisteillä kävi vain joitakin asiasta kiinnostuneita. Neuvontamäärä ei myöskään ollut suoraan verrannollinen tapahtuman kävijämäärään, sillä isommissa tapahtumissa neuvontapiste saattoi helposti jäädä muun markkinatoiminnan jalkoihin.

Kiinteistökohtaisessa neuvonnassa näkyi hieman eroja alueiden välillä ja kunnan toiminta osaltaan heijastui asukkaiden suhtautumiseen jätevesienkäsittelyyn. Ranta-alueiden asukkailla oli keskimääräistä vähemmän petrattavaa järjestelmien suhteen. Sen sijaan pohjavesialueiden erityisvaatimuksista asukkailla tuntui olevan hyvin vaihtelevasti tietoa. Jos oman kiinteistön sijoittuminen pohjavesialueelle tuli ensi kertaa asukkaan tietoisuuteen neuvonnan yhteydessä, muita alueita tiukemmat saneerausvaatimukset koettiin usein epäoikeudenmukaiseksi ja suhtautuminen saneeraukseen oli negatiivista. Lisäksi jätevesijärjestelmän saneerauksen luvanvaraisuus tuli edelleen osalle yllätyksenä. Myös ikävapautuksen suhteen asukkailla oli monenlaisia käsityksiä.

Edellisten vuosien tapaan kiinteistökohtaisten neuvontakäyntien tarpeellisuus havaittiin myös järjestelmän jo uusineilla kiinteistöillä. Näillä rakenteellisesti kunnossa olevilla järjestelmillä seuranta ja hoitotoimet oli valitettavan usein laiminlyöty. Järjestelmän mukana tulleet käyttö ja huolto-ohjeet olivat kyllä tallessa, mutta niihin ei oltu tutustuttu. Myös esimerkiksi suodatuskentän toiminnan seuranta ja huolto oli joskus unohdettu, etenkin jos kenttä sijaitsi hieman kauempana talosta. Kentän päällä saattoi mm. kasvaa jo pieniä puita tai tuuletusputket olivat kaatuneet tai kokonaan kadonneet.

Neuvontakäyntien toteuma oli viime vuoden luokkaa, mutta jäi selkeästi huonommaksi kuin sitä edeltävinä vuosina. Todennäköisesti tämä ainakin osaltaan johtuu asukkaiden kyllästymisestä asian jatkuvaan vatvomiseen. Asukkaat pitivät neuvonnan maksuttomuutta ja puolueettomuutta kuitenkin hyvänä asiana.

Yli puolet tarkastetuista vakituisesti asuttujen kiinteistöjen jätevesijärjestelmistä oli yli 25 vuotta vanhoja. Kiinteistöikäynneillä olikin nähtävissä, että saneeraustoimia väistämättä tarvitaan elinkaarensa loppupäässä oleviin järjestelmiin. Asukkaat kaipaivat kiireesti selkeää viestiä, mikä on jatkossa

haja-asutusalueella vaadittava jätevedenkäsittelyn taso, ja millä menetelmillä siihen päästään. Jos selkeitä ohjeita ei tule, on vaarana, että asukkaat saneeraavat järjestelmän nykyistä vastaavaksi eivätkä tee puhdistustehoa parantavia muutostoimia edes järjestelmän uusimisen yhteydessä.

Tämän ja viime vuoden neuvonnan kokemusten perusteella osa kiinteistönomistajista kokee neuvonnan ennen lainsäädännön muutosten varmistumista ennenaikaisena. Lisäksi havaittiin epätietoisuutta vaatimuksista ja määräaikojen muutoksista sekä erityisen herkkien alueiden sijainnista ja määrittelystä. Tällä hetkellä valmistelussa olevat säädösmuutokset näyttävät olevan niin mittavia, että jo neuvontaa saaneetkin kiinteistön omistajat tarvitsevat puolueetonta tietoa muutoksesta ja siitä, etteivät säädösmuutokset vaikuta aiemmin neuvontakäynnillä annettuun arvioon järjestelmän riittäväyydestä tai toimintakunnosta. Jos määräaika saneerausten tekemiseen lainsäädännöstä poistetaan voi monen kiinteistön tarpeellinen jätevesiremontti myös lykkääntyä.

Riippuen tulevien muutosten tiedotustavasta ja -kanavasta, on mahdollista, että asukkaille muodostuu kuva, että jätevesien käsittelyn tarve olisi haja-asutusalueella kokonaan poistumassa. Käsittelyn tarve ei kuitenkaan häviä, mikäli haja-asutusalueen talousvesikaivojen sekä pinta- ja pohjavesien hyvä laadullinen tila halutaan jatkossa turvata. Lainsäädännön muutosten ja kasvavan epätietoisuuden takia lisääntyy myös tiedotuksen ja yleisneuvonnan tarve mahdollisissa tulevilla neuvontahankkeissa. Jos oikeaa ja riippumatonta tietoa ei ole helposti saatavilla, on epätarkan tiedon tai väärrien käsitysten yleistyminen mahdollista. Muutosten myötä puhdistusvaatimuksiin tai yleisesti käytössä oleviin jätevesijärjestelmiin ei kuitenkaan ole tulossa muutoksia.

Yhteenveto hankkeen tiedotustoimista

Hankkeen julkaisemat tiedotteet ja juttuvinkit		
Julkaisupvä	Jakelu	Tiedotteen otsikko
20.5.2016	ELY:n tiedote avustuspäätöksestä	Hämeen ELY-keskus tukee haja-asutusalueiden jätevesineuvontaa
2.6.2016	Kunnat, media, rahoittajat	Jätevesineuvontaa taas tarjolla
22.6.2016	Media	Onko mökin jätevesiasiat kunnossa?
26.7.2016	Hämeen Sanomat	Jätevesineuvontaa taas tarjolla
8.8.2016	Keski-Häme	Maksutonta jätevesineuvontaa Hämeenkoskella ja Hämeenlinnan alueella
29.8.2016	Forssan Lehti	Maksutonta jätevesineuvontaa tarjolla
29.8.2016	Seutu-Sanomat	Maksutonta jätevesineuvontaa tarjolla

Hankkeesta tehdyt lehtijutut

Julkaisupvä	Lehti/Radio/Muu kanava	Lehtijutun otsikko/Radio-ohjelma/Muu
23.5.2016	Yle Häme	Jätevesineuvonta alkaa Kanta-Hämeessä
9.6.2016	Hämeen Sanomat	Jätevesineuvontaa tarjolla haja-asutusalueille
27.7.2016	Hämeen Sanomat	Jätevesineuvonta kelpaa vaihtelevasti
3.9.2016	Forssan Lehti	Jätevesilaki hämmentää edelleen
syksy 2016	Ekokaari	Kantovedellisestä mummonmökistä viihtyisäksi kakkosasunnoksi

Yleisötilaisuudet ja neuvontapisteet					
Ajankohta	Tilaisuuden tyyppi	Kunta	Tarkempi paikka	Tilaisuuden nimi ja kuvaus tapahtumasta	Osallistujamäärä
11.6.2016	Kylmä neuvontapiste	Hämeenlinna	Hämeenlinnan tori	Mahdollisuuksien tori, puhdas vesi ja sanitaatio	
11.6.2016	Neuvontapiste	Loppi	Lopen kuntala/tori	Tule tutuksi – tavataan torilla	16
18.6.2016	Neuvontapiste	Hämeenlinna	Lammi	Pellavamarkkinat	13
1.7.2016	Neuvontapiste	Tammela	Kunnantalo	Kesäasukaspäivä	24
2.7.2016	Neuvontapiste	Loppi	Lopen tori	Perunankukkapäivät	22
22.7.2016	Neuvontapiste	Tammela	Liesjärven tori	Liesjärven iltatori	6
22.7.2016	Neuvontapiste	Hämeenlinna	Asemin kylätalo	Renkoviikon iltatori	5
26.7.2016	Neuvontapiste	Hämeenlinna	Lasimäki	Neuvontapiste	9
29.7.2016	Neuvontapiste	Hämeenlinna	Kauppakeskus Tuulonen	Neuvontapiste	22
6.8.2016	Neuvontapiste	Hämeenlinna	Hauho	Hauhon kesätori	15
20.8.2016	Neuvontapiste	Ypäjä	Ypäjän tori	Pertun Päivät / Ypäjän yö	13
2.9.2016	Neuvontapiste	Humppila	Kirjasto	Neuvontapiste	14
5.9.2016	Neuvontapiste	Jokioinen	Kirjasto	Neuvontapiste	10
9.9.2016	Neuvontapiste	Hausjärvi	Hausjärven Leirikeskus	Valkjärvi-Kivenpuulammen suoj.yhdistyksen syyskokous	16
17.9.2016	Neuvontapiste	Janakkala	Mallinkaisten koulu	Mallinkaisten maalaismarkkinat	10
					195
	Yleisötilaisuus	0			
	Neuvontapiste	14			
	Kylmä neuvontapiste	1			
		15			

KVVY

Tiedote

Etunimi Sukunimi
Lähiosoite
Postinumero Toimipaikka

Hyvä kiinteistönhaltija,

Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry (KVVY) tekee jätevesineuvontaa asuinalueellanne. Jätevesineuvoja kiertää alueen vakituisesti asutuilla kiinteistöillä ja pyynnöstä myös kesämökeillä. Neuvoja arvioi, tarvitseeko kiinteistön nykyinen jätevesijärjestelmä kunnostusta ja kertoo mahdollisesti tarvittavista saneeraustoimista. Neuvoja opastaa myös uusien järjestelmien hoito- ja huoltotoimenpiteissä.

Neuvontatyö on valtion rahoittamaa ja asukkaille **vapaaehtoista** ja **maksutonta**. Neuvontatyön toteuttaja KVVY ry ei ole viranomainen ja käynnin tavoite on neuvonnallinen. Neuvonta-alueet ovat kunnan valitsemia ja osoitetiedot kuntien toimittamia. Kiinteistökäynnillä kerätyt vesihuoltotiedot luovutetaan viranomaisille vain kiinteistönomistajan luvalla.

Jätevesineuvoja tulee kiinteistöllenne Sakokaivontie 321

ti 15.5.
klo 9-12
välillä

Kiinteistökäynti edellyttää kiinteistönomistajan tai hänen edustajansa paikalla oloa. Käynti kestää vajaan tunnin. Neuvontakäyntiä varten on hyvä etsiä valmiiksi jätevesijärjestelmän selvityslomake tai suunnitelma. Voitte tarvittaessa täyttää myös kirjeen mukana lähetetyn selvityslomakkeen.

Mikäli ehdotettu ajankohta ei sovi, voitte varata uuden ajan neuvojalta. Jos neuvoja ei vastaa puhelimeen, hän on todennäköisesti neuvontakäynnillä. Jättäkää viesti vastaajaan yhteystiedoilanne tai lähettäkää tekstiviesti/sähköposti, niin neuvoja palaa asiaan vapauduttuaan.

Terveisin,

Jätevesineuvoja
Elli Osaaja
p. 050 5749 123
etunimi.sukunimi@kvvy.fi

Jätevesisäädöksiin valmisteilla muutoksia 2017

- » Puhdistusvaatimukset säilyvät ennallaan
- » On esitetty, että ranta- ja pohjavesialueilla järjestelmät tulisi kunnostaa 31.10.2019 mennessä
- » On esitetty, että muilla alueilla kunnostukset tulee tehdä viimeistään muun peruskorjauksen yhteydessä

Toimiva jätevesijärjestelmä on satsaus oman lähiympäristön puhtauteen ja kiinteistön arvoon!

Kiinteistökohtainen jätevesineuvontakäynti

Hanketiedot

Neuvoja: _____

Käyntipäivä: _____

Kunta: _____

Kiinteistön yhteystiedot

Kenen kanssa juteltu: _____

Katuosoite: _____

Postiosoite: _____

Käymäläjärjestelmän rakentamisvuosi

- ☐ 2010-luku
- ☐ 2000-luku
- ☐ 1990-luku
- ☐ 1980-luku
- ☐ 1970-luku
- ☐ 1960-luku
- ☐ Vanhempi
- ☐ Ei järjestelmää
- ☐ Ei pysty arvioimaan

Käytössä oleva käymäläjärjestelmä

- ☐ Umpisäiliö
- ☐ Pelkät saostussäiliöt
- ☐ Saostussäiliöt + jokin muu
- ☐ Imeyttämö
- ☐ Maasuodattamo
- ☐ Laitepuhdistamo
- ☐ Sisäkuivakäymälä
- ☐ Ulkokuivakäymälä

Muista keskustella myös järjestelmän purkupaikasta asukkaan kanssa

Tehdasvalmisteisen järjestelmän laitemerkki ja malli:

Lisätiedot vessajärjestelmästä tai kuivakäymälästä esim. rakenteet, saneeraukset, purkujärjestelyt:

Pesuvesijärjestelmän rakentamisvuosi

- ☐ 2010-luku
- ☐ 2000-luku
- ☐ 1990-luku
- ☐ 1980-luku
- ☐ 1970-luku
- ☐ 1960-luku
- ☐ Vanhempi
- ☐ Sama mustien vesien kanssa
- ☐ Ei järjestelmää
- ☐ Ei pysty arvioimaan

Käytössä oleva pesuvesijärjestelmä

- ☐ Sama järj. vessavesien kanssa
- ☐ Vähäiset vedet
- ☐ Pelkät saostussäiliöt
- ☐ Saostussäiliöt + jokin muu
- ☐ Yksinkertainen imeytys
- ☐ Pesuvesisuodatin
- ☐ Imeyttämö
- ☐ Maasuodattamo
- ☐ Laitepuhdistamo
- ☐ Umpisäiliö
- ☐ Ei järjestelmää

Lisätiedot pesuvesijärjestelmästä:

Säiliöiden tyhjennys

Tyhjennystiheys (pelkät mustat tai mustat+harm. yhd.)

- ☐ Käytössä kuivakäymälä
- ☐ Ei tyhjennetä
- ☐ Harvemmin kuin kerran vuodessa
- ☐ 1 krt/v
- ☐ 2 krt/v
- ☐ 3-5 krt/v
- ☐ 6 krt/v tai useammin

Tyhjennyspaikka (pelkät mustat tai mustat+harm. yhd.)

- ☐ Peltölevitys
- ☐ Jätevedenpuhdistamo
- ☐ Lietteen kompostointi kiinteistöllä
- ☐ Säiliöitä ei tyhjennetä
- ☐ Käytössä kuivakäymälä

Tyhjennystiheys (harmaat)

- ☐ Harmaat mustien kanssa samaan
- ☐ Ei tyhjennetä
- ☐ Harvemmin kuin kerran vuodessa
- ☐ 1 krt/v
- ☐ 2 krt/v
- ☐ 3-5 krt/v
- ☐ 6 krt/v tai useammin

Tyhjennyspaikka (pelkät harmaat)

- ☐ Peltolevitys
- ☐ Jätevedenpuhdistamo
- ☐ Lietteen kompostointi kiinteistöllä
- ☐ Säiliöitä ei tyhjennetä
- ☐ Ei tyhjennettäviä säiliöitä
- ☐ Harmaat mustien kanssa samaan

Säiliöiden tyhjentäjä: _____

Kiinnostus lietteiden käyttöön omalla pellolla

- ☐ Ei kiinnostusta
- ☐ Kyllä, pello ja kalusto itsellä
- ☐ Kyllä, pello on, mutta ei omaa kalustoa
- ☐ Kyllä, mutta ei omaa peltoa eikä kalustoa

Kiinteistön perustiedot

Etäisyys naapuriin alle 100 metriä:

- ☐ Kyllä
- ☐ Ei

Täytyykö ikävapautuksen edellytykset:

- ☐ Kyllä
- ☐ Ei
- ☐ Ei selvinnyt

Etäisyys rantaan alle 100 metriä:

- ☐ Kyllä
- ☐ Ei

Pohjavesialueella:

- ☐ Kyllä
- ☐ Ei

Eritysisvaatim? _____

Kiinteistön käyttötiedot

Kiinteistön käyttötapa:

- ☐ Vakituisesti asuttu kiinteistö
- ☐ Vapaa-ajan asuminen
- ☐ Kesäasuminen
- ☐ Muu mikä _____

Montako henkilöä asuu vakituisesti? _____ kpl

Talousvesi

Talousveden lähde:

- ☐ Rengaskaivo
- ☐ Porakaivo
- ☐ Lähde
- ☐ Osuuskunta
- ☐ Kunnan verkosto
- ☐ Järvi
- ☐ Tuodaan muualta

Järjestelmän sijainti tontilla

Kerro asukkaalle, onko järjestelmän sijainti ok eli kannattaako uusi järjestelmä rakentaa samaan paikkaan

Jätevesidokumentit

Varmista, että kiinteistöllä on jätevesiselvitys, järjestelmän käyttö- ja huolto-ohjeet ja hoitotoimet kirjataan käyttöpäiväkirjaan

Neuvojan arvio järjestelmän toimivuudesta

Sekaviemärointi (mustat ja harmaat samaan)

- ☐ Uusittava kokonaan
- ☐ Kunnossa pienillä parannuksilla
- ☐ Toimiva
- ☐ Erillisviemärointi
- ☐ Järjestelmää ei voinut arvioida

Erillisviemäroidyt mustat vedet

- ☐ Uusittava kokonaan
- ☐ Kunnossa pienillä parannuksilla
- ☐ Toimiva
- ☐ Ei mustia vesiä / kaikki jv:t samaan järj.
- ☐ Järjestelmää ei voinut arvioida

Erillisviemäroidyt harmaat vedet

- ☐ Uusittava kokonaan
- ☐ Kunnossa pienillä parannuksilla
- ☐ Toimiva
- ☐ Vähäiset vedet
- ☐ Kaikki jätevedet samaan järjestelmään
- ☐ Järjestelmää ei voinut arvioida

Milloin asukas aikoo uusia järjestelmän?

- ☐ Ei uusimistarvetta
- ☐ Heti, akuutti uusimistarve
- ☐ Lähivuosina
- ☐ Myöhemmin tai ei ollenkaan
- ☐ Hakee lykkäystä (ranta- ja pv-alueet)
- ☐ Ikään perustuva lykkäys

Neuvojan suositukset kiinteistölle

- ☐ Maaperäkäsittely kaikille jätevesille
- ☐ WC:n vaihto kuivakäymäläksi
- ☐ Umpisäiliö kaikille jätevesille
- ☐ Umpisäiliö pelkille vessavesille
- ☐ Maaperäkäsittely pelkille pesuvesille
- ☐ Pesuvesisuodatin
- ☐ Laitepuhdistamo
- ☐ Viemäriin liittyminen
-
- ☐ Ilmanvaihdon tehostaminen
- ☐ Hälyttimen lisääminen umpisäiliöön
- ☐ Huoltotoimenpiteitä

Lisätiedot pienistä parannustoimista:

Lisätiedot toimiva järjestelmä / muut:

Saako kiinteistökäynnin tiedot luovuttaa kunnalle?

- ☐ Saa luovuttaa
- ☐ Vain yhteenveto

Kysy, saako toimivan järjestelmän kuvata Instaan!

Kommentit raportojalle:

Neuvontakäynnillä tehty arvio kiinteistön jätevesijärjestelmästä

Arvion tehnyt jätevesineuvoja	Kiinteistökäynnin päivämäärä
-------------------------------	------------------------------

Kiinteistön osoite	Henkilö, jonka kanssa keskusteltu
--------------------	-----------------------------------

	Jätevesijärjestelmä ei täytä jätevesiasetuksen (209/2011) vaatimuksia ja se on uusittava. Ennen kunnostustöiden aloittamista tulee olla yhteydessä kunnan rakennusvalvontaan lupatarpeen ja kunnostustöiden laajuuden selvittämiseksi. Toimenpidelupaa vaativien muutostöiden suunnittelussa kannattaa käyttää asiantuntevaa suunnittelijaa.
	Jätevesijärjestelmä vaatii pieniä kunnostustoimia:
	Jätevesijärjestelmä on arviointihetkellä rakenteellisesti kunnossa. Järjestelmää tulee tarkkailla ja huoltaa, jotta puhdistusteho pysyy yllä. Järjestelmän ikääntyessä tai kiinteistön käytön muuttuessa tulee järjestelmän toimivuus arvioida uudelleen.
	☐ Jätevesimäärä on nykyisellään vähäinen eikä sitä koske jätevesiasetuksen (209/2011) puhdistusvaatimukset. Vedenkäytön tai varustetason muuttuessa tulee nykyisen järjestelmän riittävyyttä tarkastella uudelleen.
	☐ Kiinteistö on vapautettu jätevesiasetuksen (209/2011) vaatimuksista ympäristönsuojelulain (527/2014) ikävapautukseen perustuen.

Lisätiedot/ohjeet:

Arvio perustuu järjestelmän pintapuoliseen tarkasteluun. Lopullinen järjestelmävalinta tehdään suunnitteluvaiheessa.

Lisätietoja jätevesiasioista:

xx kunnan ympäristösihteeri xx puh. xx

xx kunnan rakennustarkastaja xx puh. xx

Jätevesiosaaajien yhteystietoja www.kvvy.fi/jatevesi → Osaajia

Viranomaistietoa jätevesistä www.ymparisto.fi/hajajatevesi

Haja-asutuksen jätevesisäädökset muuttuvat vuonna 2017

Milloin lainsäädäntö muuttuu?

Ympäristönsuojelulain ja talousjätevesiasetuksen muuttaminen on vireillä ja tavoitteena on, että säädösmuutokset astuvat voimaan vuoden 2017 alusta.

Mitä muutoksia on ehdotettu?

1) Laissa määriteltäisiin alueet, joilla kiinteistökohtaisen talousjäteveden käsittelyn tulisi täyttää perustason puhdistusvaatimus 31.10.2019 mennessä. Näitä alueita olisivat vesistöjen ja meren läheiset alueet ja pohjavesialueet.

2) Muilla kuin vesistöjen ja meren läheisillä alueilla sekä pohjavesialueiden ulkopuolella talousjätevesien käsittelyn tulee täyttää perustason puhdistusvaatimus, mutta uusiminen ei ole aikarajaan sidottua. Järjestelmä tulee uusia viimeistään muun vesi- ja viemärijärjestelmään kohdistuvan remontin tai peruskorjauksen yhteydessä. Kunta voi ympäristönsuojelumääräyksillä antaa tiukempia määräyksiä tai asettaa aikarajoja jätevesijärjestelmän uusimiselle.

Mikä säilyy nykyisellään?

Jäteveden puhdistukselle säädettävää puhdistustasoa ei ehdoteta muutettavan. Vähimmäispuhdistustaso eli perustason puhdistusvaatimus on:

- orgaanisen aineen osalta 80 %
- kokonaisfosforin osalta 70 %
- kokonaistypen osalta 30 %

Prosentit tarkoittavat sitä, kuinka suuri osuus käsittelemättömän jäteveden lika-aineesta on poistettava. Kunnat voivat jatkossakin antaa ankarampia puhdistusvaatimuksia paikallisten olosuhteiden vuoksi. Jätevesijärjestelmän rakentamiselle tulee hakea toimenpidelupa kunnasta.

Puhdistusvaatimukset eivät koske ns. vähäisten vesien kiinteistöjä. Vesikäymälättömillä kiinteistöillä, joissa vedenkäyttö on vähäistä (ei vesikalusteita) riittää, että vähäiset pesuvedet imeytetään maaperään.

Poikkeukset vaatimuksista

HAKEMUKSESTA: Poikkeusta määräaikaan sidotusta vaatimuksesta voi hakea, jos talousjätevesien kuormitus on vähäinen ja käsittelyjärjestelmän parantamiseksi edellytetyt toimet ovat kohtuuttomat. Erityisen vaikea elämäntilanne, kuten työttömyys tai pitkäaikaissairaus, voi olla peruste hakea poikkeusta vaatimusten noudattamisesta. Poikkeusta voi hakea myös, mikäli on tiedossa, että jätevedet tullaan johtamaan viemäriverkostoon. Poikkeusta haetaan kunnan toimivaltaiselta viranomaiselta siirtymäajan päättyessä. Poikkeus voidaan myöntää korkeintaan viideksi vuodeksi kerrallaan.

AUTOMAATTISESTI: Määräaikaan sidottu puhdistustasovaatimus ei koske kiinteistöjä, joiden kaikki omistajat asuvat kiinteistöllä vakituisesti ja ovat syntyneet ennen 9.3.1943. Jos kuitenkin kiinteistön jätevesistä aiheutuu ympäristön pilaantumisen vaaraa, voi kunnan ympäristönsuojeluviranomainen puuttua asiaan.

Vanhankin jätevesijärjestelmän tulee olla käyttökuntoinen eli toimia siten kuin se on rakentamisvaiheessa suunniteltu toimivan. Pelkät saostussäiliöt eivät puhdista jätevettä nykyisiin puhdistustasovaatimuksiin nähden riittävästi ja niiden lisäksi pitää olla varsinainen puhdistusjärjestelmä.

Lisätietoa:

KVVY:n jätevesineuvonta

kvvy.fi/jatevesi

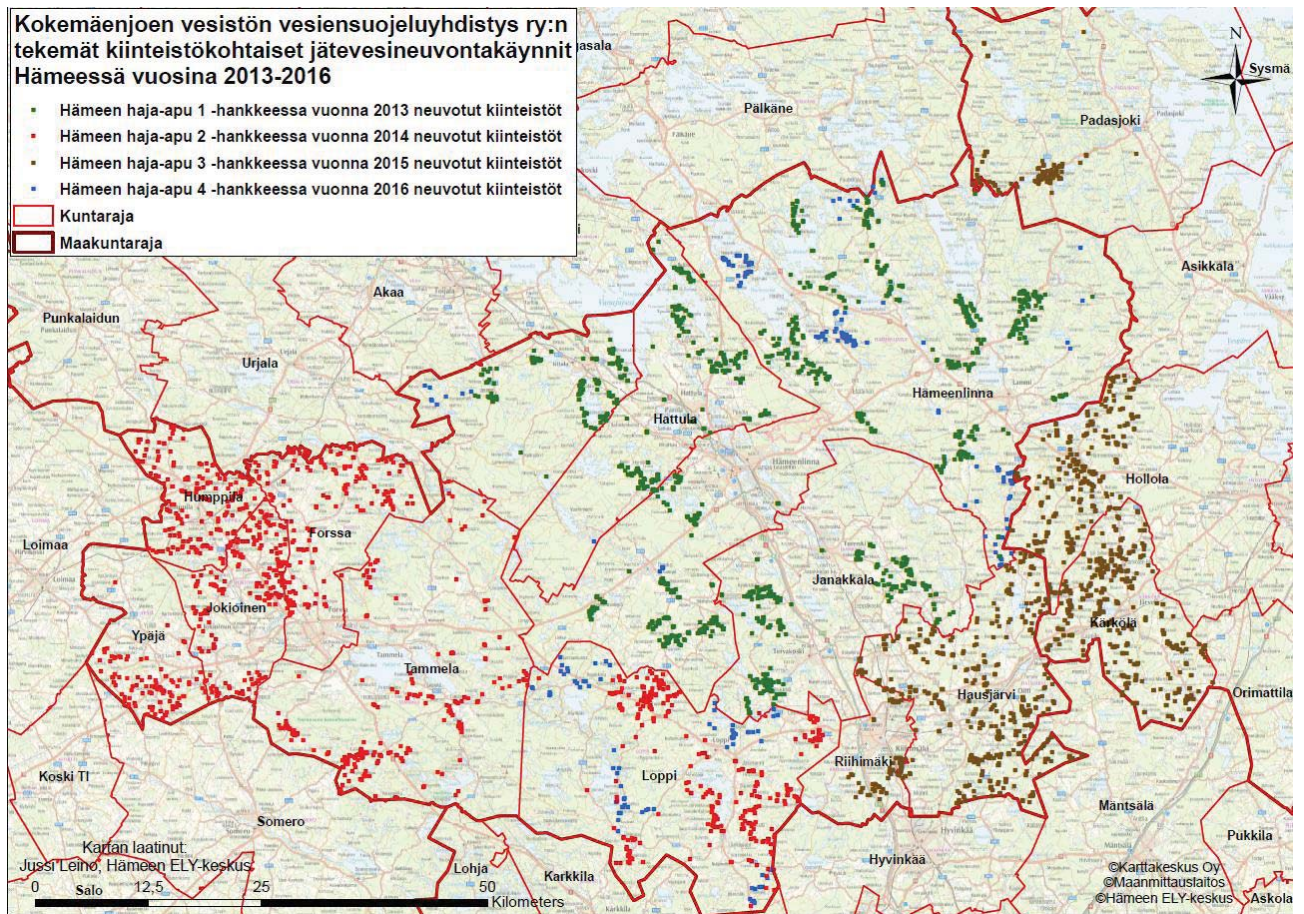
Ympäristöhallinnon hajajätevesisivusto

www.ymparisto.fi/hajajatevesi

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen ja rakennusvalvonta

Kartta KVVY:n jätevesineuvontakäyntien jakautumisesta kunnittain

Ohje jätevesijärjestelmän arvioinnin kriteereistä

	Olemassa oleva järjestelmä vaatii suurempia kunnostus-/uusimistöitä. - Koko jätevesijärjestelmän uusiminen - Vuotavan umpisäiliön uusiminen - Maaperäkäsittelykentän rakentaminen pesuvesille tai kaikille vesille
	Jätevesijärjestelmä vaatii pieniä kunnostustoimia: - Ylitäytönhälytin umpisäiliöön - Saostussäiliöiden kunnostus, kansien uusiminen - Isompien routavaurioiden korjaaminen, tuuletuksen tehostaminen - Muu pieni kunnostustoimi
	Jätevesijärjestelmä on arviointihetkellä rakenteellisesti kunnossa - Laitepuhdistamo - Maaperäkäsittelykenttä, jossa tuuletusputket, oikeat maa-ainekset ja kenttä ei ole tukossa - Tiivis umpisäiliö (esim. tyhjennysväli on tasainen ja useamman kerran vuodessa) ja asianmukainen käsittely pesuvesille - Jos järjestelmä on rakennettu ilman lupaa, mainitaan lupatarve lisätietoihin
	☐ Jätevesimäärä on nykyisellään vähäinen - Kantovesi (ei vesikalusteita) ja kuivakäymälä - Pesuvesi lämmitetään padassa, ei suihkua - Jos rajatapaus, onko vedenkäyttö vähäistä, rasti punaiseen ja lisätietoihin ohje, että täytyy varmistaa kunnan kanta ☐ Kiinteistö on vapautettu jätevesisaneerauksesta ikävapautukseen perustuen - kiinteistöllä asuva (t) omistaja(t) on täyttänyt 68 vuotta 9.3.2011 mennessä. - Jos omistajista osa asuu muualla tai ovat nuorempia, ohjeistetaan lykkäyksen hakumahdollisuudesta ja kirjoitetaan lisätietoihin perustelut, miksi ei ole oikeutettu ikävapautukseen

Lisätiedot/ohjeet

Jos uusittava kokonaan (punainen):

- Ohjeistusta rakennushankkeen aloittamisesta (yhteydenotto kuntaan, suunnittelijan hankkiminen, toimenpidelupa/-ilmoitus)

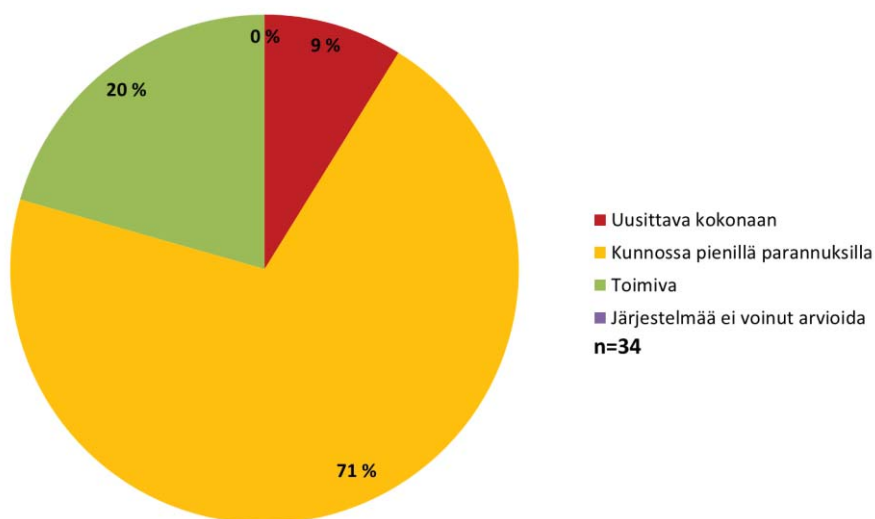
Jos asetuksen mukainen järjestelmä (vihreä):

- Ohjeita hoito- ja huoltotoimista; tuuletusputkien korjaaminen (suojahattu puuttuu, putket vinossa, putki katkennut jne.), kasvien poisto kentän päältä/läheisyydestä
- Lietteen laskeutuvuuskokeen tekemisen ohjeistus ja purkupaikan seuranta

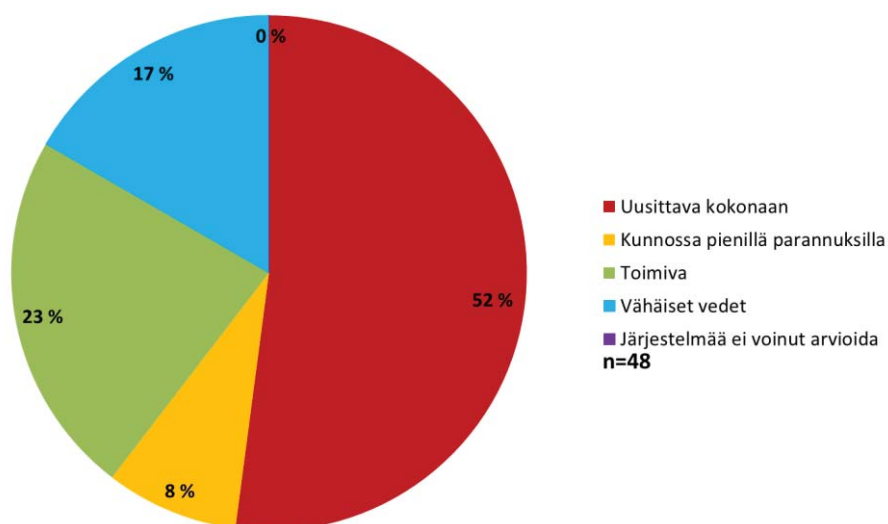
Vähäiset vesimäärät:

- Vaikka kyseessä on vain vähäiset vedet, jotain parannustarpeita voi olla. Ohjeet parannustoimista kirjoitetaan lisätietoihin.

Neuvojen arvio erillisviemäröityjen kiinteistöjen jätevesijärjestelmien saneeraustarpeesta

Neuvojen arvio erillisviemäröityjen kiinteistöjen pelkkien mustien vesien käsittelyjärjestelmien uusimistarpeesta.

Neuvojen arvio pelkkien pesuvesien käsittelyjärjestelmien uusimistarpeesta.

	Yhteenveto kiinteistöjen nykyisistä jätevesijärjestelmistä			
	Luokittelu Suomen ympäristökeskuksen pohjalle			
	Neuvontakäyntejä tehtiin yhteensä 234 kpl (toteuma 55 %)			
	Huom! Yhteenvedosta puuttuu 10 erikoiskohdetta (maitotiloja, majoitustoimintaa, asumattomia ja arvioimattomia kiinteistöjä)			
	Järjestelmä, jossa kaikki jätevedet käsitellään yhdessä (sis. vesi-wc)			
		Vakituinen	Vapaa-ajan asutus	
		KPL	KPL	
		kiinteistöjä	kiinteistöjä	
	Saostussäiliö (1, 2 tai 3-osastoinen), joiden jälkeen ei muuta käsittelyä	46	1	
	Muu (järjestelmä joka ei ole riittävä)	60	0	
	Järjestelmä riittämätön - yhteensä	106	1	
	Vanha maaperäkäsittely	11	0	
	Muu (pieniä toimenpiteitä vaativa tai vanheneva ratkaisu)	15	0	
	Pieniä toimenpiteitä vaativa tai vanheneva ratkaisu - yhteensä	26	0	
	Toimiva ja riittävä maaperäkäsittely	19	0	
	Toimiva ja riittävä laitepuhdistamo	16	0	
	Kaikki jätevedet umpisäiliöön	3	2	
	Muu (järjestelmä kunnossa)	0	0	
	Järjestelmä kunnossa - yhteensä	38	2	
	Neuvottuja kiinteistöjä	170	3	
	Ikävapautettujen kiinteistöjen määrä	25	-	
	Yhteensä	170	3	
	Järjestelmä, jossa wc-vedet ja muut jätevedet käsitellään erikseen tai wc-vesiä ei ole	Vakituinen	Vapaa-ajan asutus	
		KPL	KPL	
		kiinteistöjä	kiinteistöjä	
	Järjestelmä riittämätön - yhteensä	25	0	
	Pieniä toimenpiteitä vaativa tai vanheneva ratkaisu - yhteensä	8	0	
	Umpisäiliö + toimiva ja riittävä maaperäkäsittely	6	1	
	Umpisäiliö + toimiva ja riittävä laitepuhdistamo (harmaavesisuodatin)	0	0	
	Umpisäiliö + muu riittävä käsittely	1	0	
	Kuivakäymä + toimiva ja riittävä maaperäkäsittely	0	0	
	Kuivakäymä + toimiva ja riittävä laitepuhdistamo (harmaavesisuodatin)	1	0	
	Kuivakäymälä + muu riittävä käsittely	0	0	
	Muu (järjestelmä kunnossa)	0	0	
	Järjestelmä kunnossa - yhteensä	8	1	
	Jäteveden määrä vähäinen - yhteensä	7	2	
	Neuvottuja kiinteistöjä	48	3	
	Ikävapautetut kiinteistöt	10	-	
	Yhteensä	48	3	